

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Toni Fränti, Tomi Ylikojola

AMMATILLISEN TUKIHENKILÖN OPAS

Tietoa ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta ja opas ammatillisen tukihenkilötoiminnan palveluja tarjoavan yrityksen perustamiseen

Sosiaali- ja terveysala
2025

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Toni Fränti, Tomi Ylikojola
Opinnäytetyön nimi	AMMATILLISEN TUKIHENKILÖN OPAS Tietoa ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta ja opas ammatillisen tukihenkilötoiminnan palveluja tarjoavan yrityksen perustamiseen.
Vuosi	2025
Kieli	suomi
Sivumäärä	62 + 2 liitettä
Ohjaaja	Heli Huhta

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön taustalla oli sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain uudistus vuonna 2024, joka herätti tarpeen laatia opas ammatillista tukihenkilötoimintaa suunnitteleville ja alalla jo nyt toimiville tekijöille. Työn tavoitteena oli antaa tietoa ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta sekä tarjota käytännönläheinen opas siitä, kuinka perustetaan ammatillisen tukihenkilöpalvelun palveluja tarjoava yritys. Opas on tarkoitettu tukemaan erityisesti niitä, jotka haluavat aloittaa oma yritystoiminta alalla.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu useista sosiaalialan teorioista ja niiden hyödynnettävissä olevista työotteista, kuten sosiaalisen tuen teoriaa, ratkaisukeskeisestä lähestymistapaa, voimavaralähtöisyyttä, kehityspsykologista ja kiintymyssuhdeteoriasta. Menetelminä käytimme kirjallisuuskatsausta, opinnäytetöitä sekä verkosta löytämiemme materiaalien tarkastelua. Työ pohjautuu osittain myös tekijöidensä omakohtaiseen työkokemukseen sekä muualta löydettyihin luotettaviin lähteisiin.

Keskeisiä tuloksia olivat havainto siitä, että alalla tarvitaan selkeää ja saavutettavaa tietoa yrityksen perustamisen vaiheista sekä tukihenkilötyön laadukkaasta toteuttamisesta. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että opas täyttää konkreettisen tarpeen ja toimii hyödyllisenä työkaluna uusille yrittäjille sosiaalialalla.

ABSTRACT

Author Toni Fränti, Tomi Ylikojola
Title A GUIDE FOR PROFESSIONAL SUPPORT PERSON
Information about professional support person activities and a guide to establishing a business that provides professional support services.
Year 2025
Language Finnish
Pages 62 + 2 Appendices
Name of Supervisor Heli Huhta

The background of this functional bachelor's thesis lies in the reform of the Social and Health Care Supervision Act of 2024, which created a need for a guide aimed at individuals planning to provide professional support person services as well as those already active in the field. The objective of the bachelor's thesis was to provide information on professional support person activities and to create a practical guide on how to establish a company offering these professional services. The guide is particularly intended to assist individuals interested in starting their own businesses in this sector.

The theoretical framework of the bachelor's theses comprises various social work theories and their applicable methods, such as the theory of social support, solution-focused approaches, resource-oriented methods, developmental psychology, and attachment theory. The research methods included a literature review, analysis of previous bachelor's theses, and examination of materials sourced online. The bachelor's thesis is partly based on the authors' own professional experiences as well as other reliable sources.

The key findings indicate a clear demand within the sector for accessible and straightforward information regarding the phases involved in establishing a business, as well as ensuring the quality of support person services. In conclusion, the guide addresses a concrete need and serves as a useful tool for new entrepreneurs within the social services field.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
2	TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TAVOITE.....	9
3	SWOT-ANALYYSI	11
4	TEORIATAUSTA JA TIETOPERUSTA	13
5	AMMATILLINEN TUKIHENKILÖTYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ	16
6	AMMATILLISTA TUKIHENKILÖTYÖTÄ TUKEVIA TEORIOITA JA TYÖOTTEITA ..	18
	6.1 Sosiaalisen tuen teoria.....	18
	6.2 Dialogisuuteen pohjautuva ratkaisukeskeinen teoria	19
	6.3 Voimavaralähtöinen työote	21
	6.4 Kehityopsykologinen teoria.....	22
	6.5 Traumainformoitu työote	26
	6.6 Kognitiivinen käyttäytymisteoria	27
	6.7 Kiintymyssuhdeteoria	30
7	AINEISTO JA MENETELMÄT	35
8	SINUSTAKO AMMATILLINEN TUKIHENKILÖ? OPAS YRITYKSEN PERUSTAMISEEN	36
	8.1 Yrityksen perustaminen	37
	8.2 Yritysmuodon valinta	38
	8.3 Viranomaisasiat.....	42
	8.4 Liiketoimintasuunnitelma	43
	8.5 Omavalvontasuunnitelma.....	45
	8.6 Asiakashankinta	47
	8.7 Laskutus	48
	8.8 Kirjaaminen	51
9	TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN RAPORTOINTI	53

10	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	55
11	LÄHTEET	57

Liiteluettelo

Liite 1. Valoosa haastattelukysymykset (kirjaaminen)

Liite 2. Opas: Sinustako ammatillinen tukihenkilö?

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. SWOT-analyysi

1 JOHDANTO

Sosiaali- ja terveydenhuollon uusi valvontalaki astui voimaan tammikuussa 2024 (Valtioneuvosto, 2023). Tästä heräsi mielenkiinto tehdä opas ammatilliseksi tukihenkilöiksi haluaville sekä jo alalla työskenteleville. Suunnitteluvaiheessa päätimme, että opinnäytetyö sisältää taustatietoa ammatillisesta tukihenkilötyöstä, johon yhdistämme aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä omia kokemuksiamme. Lisäksi teemme erillisen oppaan, jossa käsitellään sitä, että miten perustetaan ammatillisen tukihenkilötoiminnan palveluja tarjoava yritys.

Ammatillinen tukihenkilö on sosiaali- tai terveysalan ammattilainen, joka tarjoaa yksilöllistä tukea ja ohjausta ihmisille, joilla on erityistarpeita tai haastavia elämäntilanteita ja hänellä on kokemusta lasten ja nuorten kanssa työskentelystä. Ammatillisen tukihenkilön tehtävänä on auttaa asiakasta saavuttamaan omat tavoitteensa, lisätä hänen hyvinvointiaan sekä edistää hänen sosiaalista toimintakykyään. (THL, 2013) Tyypillisesti ammatillista tukihenkilötoimintaa tarvitaan esimerkiksi mielenterveys- tai päihdeongelmien kanssa kamppaileville nuorille, joilla on sosiaalisia haasteita, tai erityistä tukea tarvitseville perheille.

Tukihenkilön työtehtäviin kuuluu muun muassa asiakkaan arjen hallinnan tukeminen, sosiaalisten taitojen kehittäminen ja yhteisöllisyyden edistäminen. Jokaisen asiakkaan tavoitteet ja tuen tarpeet katsotaan yksilöllisesti. Ammatillinen tukihenkilö voi toimia esimerkiksi lastensuojelussa tai sosiaalialalla muissa palveluissa.

Opinnäytetyö pyrkii tarjoamaan selkeän ja käytännönläheisen oppaan aloitteleville yrittäjille. Tämän oppaan sisältö tarjoaa valmiudet ja lähtökohdat luoda oma ammatillisen tukihenkilötoiminnan palveluita tarjoava yritys.

2 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TAVOITE

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on kertoa ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta ja laatia siihen liitteeksi opas. Oppaassa käsitellään, että mitä vaatii perustaa ammatillisen tukihenkilötoiminnan palveluja tarjoava yritys. Ammatillisessa tukihenkilötoiminnassa jokaisen tukihenkilötoiminnan asiakkaan tavoitteet katsotaan yksilöllisesti. Tavoitteena on löytää yksilöllisesti asiakkaalle sopivat työskentelymenetelmät ja tuen tarpeet, niin että tuki kohdentuu asioihin, joissa asiakkaalla on haasteita ja kehitettävää.

Oppaan tavoitteena on tarjota selkeä ja käytännönläheinen tietopaketti aloittelevalle yrittäjälle. Lisäksi tarkoituksena on käydä läpi yrityksen perustamisen keskeiset vaiheet, tarkastella toiminnan erityisvaatimuksia ja antaa konkreettisia vinkkejä alalla toimimiseen. Oppaan sekä opinnäytetyön lukijalla on tarvittava tieto, taito ja työkalut ammatillisen tukihenkilötoiminnan laadukkaaseen ja vastuulliseen toteuttamiseen. Tämän hän voi suorittaa joko työntekijänä tai oman yrityksen kautta. Opas ja opinnäytetyö yhdessä pyrkivät tukemaan yrittäjiä kaikissa yrityksen perustamisen vaiheissa – aina liiketoimintasuunnitelman laatimisesta ja hinnoittelusta asiakastyön erityiskysymyksiin asti. Näin oppaan kautta saavutetaan kattava kokonaisuus, jonka avulla aloitteleva yrittäjä saa tarvittavat valmiudet toimia menestyksekkäästi ja ammattitaitoisesti ammatillisen tukihenkilötoiminnan kentällä.

Tämän kaltaista opasta ei ole aikaisemmin tehty, ja sen johdosta meillä heräsi mielenkiinto tämänkaltaisen opinnäytetyön tekemiseen. Toinen meistä toimii ammatillisena tukihenkilönä työsuhteessa ja toinen toimii pienimuotoista ammatillista tukihenkilötoimintaa tuottavassa omassa yrityksessä. Yrityksen perustamisen alkuun yrittäjällä oli ollut haasteita tietää, että mitä pitää tehdä ja mistä löytyy tarvittava tietoa. Näiden asioiden takia ajattelimme tarpeelliseksi tehdä kattavan opinnäytetyön, jossa kerrotaan, että kuinka yritystoiminnassa pääsee alkuun ja mitä ammatillinen tukihenkilötyö käytännössä tarkoittaa.

Opas on tarkoitettu vapaasti hyödynnettäväksi kaikille asiasta kiinnostuneille. Sen on tarkoitus helpottaa asioiden alkuun laittamista ja luoda perusta oman yrityksen luomiseen. Opinnäytetyömme kautta on mahdollista saada tietoa mitä ammatillinen tukihenkilötoiminta käytännössä on ja millaisia asioita tukihenkilön on tärkeä hallita.

3 SWOT-ANALYYSI

Nelikenttäänalyysi eli (SWOT) on yleisesti käytetty analysointimenetelmä. SWOT-analyysiä hyödyntämällä saadaan tietää vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia. SWOT-analyysiä käyttäen voidaan ryhmitellä asioita nelikenttämuotoon ja sitä kautta havainnollistaa niitä. (Suomen riskienhallintayhdistys, n.d.) SWOT-analyysissä analysoimme opinnäytetyömme vahvuuksia sekä mahdollisuuksia ja mahdollisia uhkia tai heikkouksia.

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - Opinnäytetyön tekijöiden oma tietotaito ammatillisena tukihenkilönä toimimisessa. - Työ on käytännönläheinen. - Monipuoliset tiedonhaku mahdollisuudet. - Vahva teoriapohja - Työssä on teoriaa, jota voi hyödyntää käytännön työssä monipuolisesti 	<ul style="list-style-type: none"> - Onko työ riittävän selkeä ja lukijan helppo ymmärtää - Löytyykö työstä olennaiset ja merkitykselliset asiat aiheeseemme liittyen - Tekstin ulkoasu ja oikeinkirjoitus
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> - Voimme hyödyntää omaa kokemusta työtä tehdessä. - Kykenemme yhdistämään oman ammattitaitomme kautta opinnäytetyön kattavaksi kokonaisuudeksi. - Valmistamme oppaan, joka palvelee sekä ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta kiinnostuneita, kuin myös niitä, jotka haluavat perustaa oman yrityksen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aiheen rajaaminen. - Oppaan riittämättömyys - Luotettavan ja laadukkaan tiedon löytyminen oppaasta ja opinnäytetyöstä

Kuten SWOT-analyysi osoittaa opinnäytetyömme vahvuuksia ovat monipuolinen tiedonhaku, sekä oma osaaminen liittyen ammatilliseen tukihenkilötoimintaan. Meillä molemmilla on työkokemusta ammatillisena tukihenkilönä toimimisesta ja tätä voimme vahvasti hyödyntää opinnäytetyötä tehdessämme. Lisäksi aiheemme on käytännönläheinen ja se antaa selkeää tietoa oman yrityksen perustamisesta sekä ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta yleisellä tasolla. Mahdollisuutena pidämme sitä, että voimme yhdistää oman kokemuksemme ja monipuoliset tiedonhakulähteet kattavaksi kokonaisuudeksi opinnäytetyöhömmme. Uhkana esille voi nousta esimerkiksi aiheen rajaaminen.

Halusimme tehdä selkeän opinnäytetyön, missä kerrotaan ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta ja lisäksi työ sisältää erillisen oppaan liittyen yrityksen perustamiseen. Opinnäytetyöstä on löydettävissä tietoa, että mitä ammatillinen tukihenkilötoiminta käytännössä on ja mitä oman yrityksen alkuun laittaminen vaatii. Opinnäytetyö ja opas muodostavat hyvät valmiudet lähteä perustamaan omaa toimintaa ammatillisen tukihenkilötoiminnan saralla omalla yrityksellä.

4 TEORIATAUSTA JA TIETOPERUSTA

Ammatillisen tukihenkilötoiminnan tietoperusta on monipuolinen ja sisältää erilaisia näkökulmia, jotka tukevat sen toteutusta käytännössä. Tukihenkilötoiminnassa yhdistyvät sosiaalipsykologiset, sosiologiset ja kasvatustieteelliset teoriat, jotka auttavat ymmärtämään vuorovaikutuksen merkitystä, yksilön ja yhteisön suhdetta sekä yksilön sosiaalisen tuen tarpeita eri elämäntilanteissa. Yksi näistä on sosiaalisen tuen teoria, joka on erilaisiin ihmissuhteisiin kuuluvaa toimintaa. Siihen voi kuulua yhtä tai useampaa sosiaalisen tuen muotoa. Näitä ovat emotionaalinen tuki, johon liittyy empatia, myötätunto sekä rakkaus. Tiedollinen tuki, joka auttaa yksilöä hahmottamaan omaa toimintaa ympäristössään. Sekä välineellinen tuki, mihin kuuluu tavarat sekä palvelut. Yksilölle voidaan myös antaa arviointitukea eli rakentavaa palautetta. Tämä antaa yksilölle mahdollisuuden pohtia omaa suhdettaan lähiympäristöön. (House, 1981)

Sosiaalisen tuen teoriolla on keskeinen rooli ammatillisen tukihenkilötoiminnan ymmärtämisessä. Sosiaalista tukea voi tarjota esimerkiksi ystävä, perheenjäsen tai ammattilainen – kuten ammatillinen tukihenkilö. Sosiaalisen tuen teoriat auttavat ymmärtämään tämän tuen merkitystä tukihenkilötyössä. Sosiaalinen tuki parantaa yksilön psykologista hyvinvointia ja vähentää stressiä, edistämällä samalla resilienssiä eli kykyä selviytyä haastavista elämäntilanteista. Sosiaalinen tuki on yksi keskeisimmistä tekijöistä erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden tukemisessa ja voimaannuttamisessa.

Kun mietitään ammatillisen tukihenkilötoiminnan lähtökohtia, voidaan todeta myös muutamia muita keskeisiä teoreettisia näkökulmia ja työotteita, jotka voivat ohjata ja tukea tukihenkilötyötä. Ratkaisukeskeinen teoria on vahvasti dialogisuuteen perustuvaa toimintaa. Siinä painotetaan asiakkaan omia voimavaroja ja mahdollisuuksia löytää ratkaisu. Lähtökohta on se, että asiakkaalla on keskustelujen kautta omia mahdollisuuksia sekä vahvuuksia löytää ratkaisu omaan sen hetkiseen ongelmaansa, kunhan häntä tuetaan sekä ohjataan siihen.

Tässä opinnäytetyössä tulemme käsittelemään lyhyesti myös muita teorioita ja työotteita, joiden tietäminen voi tukea ja ohjata työskentelyä asiakkaan kanssa. Näitä ovat muun muassa voimavaralähtöinen työote, kehityspsykologinen teoria, traumainformoitu työote, kognitiivinen käyttäytymisteoria ja kiintymyssuhdeteoria. Käymme nämä teoriat/työotteet pääpiirteittäin läpi ja emme lähde avaamaan liian syvällisesti. Tarkoituksena on kuitenkin luoda tietotaitoa ja ymmärrystä erilaisissa tilanteissa ammatillisena tukihenkilönä työskentelyyn. Kuitenkin työskentelyssä tulee muistaa se, että asiakas on keskiössä ja työtä tehdään hänen ehdoiltaan, mutta kuitenkin tavoitteellisesti.

Tämän opinnäytetyö on käytännönläheinen opinnäytetyö eli toiminnallinen opinnäytetyö. Opinnäytetyön tarkoituksena on valmistaa opas sekä kertoa yleisesti myös tukihenkilötoiminnasta. Keskeistä oli lopputuloksen kannalta varsinaisen tuotoksen suunnittelu, toteutus ja arviointi. Tuotoksen tavoitteena on yhdistää teoria ja käytäntö konkreettisella tavalla. Tämä opinnäytetyö on suunniteltu ammatillista tukihenkilötoimintaa työkseen tekeville sekä mahdollisesti alalle oman ammatillisen tukihenkilötoiminnan kautta aikoville. Tämä opinnäytetyö sisältää kirjallisen raportin ja oppaan.

Oppaassa on keskitytty visuaalisuuteen sekä helppolukuisuuteen, joka auttaa mahdollisesti tulevaa yrittäjää alkuun. Oppaan suunnittelussa on pyritty pitämään asiat yksinkertaisena ja itse opinnäytetyö avaa asioita enemmän. Oppaassa käydään asioita läpi pääasiassa otsikoiden avulla ja syvempi tieto löytyy joko opinnäytetyöstä tai muista lähteistä. Oppaan tarkoitus on auttaa tiedonhaussa liittyen yrityksen perustamiseen

Oppaassa hyödynnettiin osaksi OpenAI:n kehittämää ChatGPT-työkalua. Työkalu tarjosi mahdollisuuden luoda kansikuva oppaan visuaalisen ilmeen parantamiseksi. Tekoäly ohjeistettiin tekemään kuva tunnistamattomasta henkilöstä ja tekoäly ohjattiin lisäksi luomaan siihen otsikointi Sinustako ammatillinen tukihenkilö? Tämän lisäksi OpenAI:n kehittämää ChatGPT-työkalua hyödynnettiin ideoin-

nin tukena. Tekoälyltä on haettu myös ideoita ja näkökulmia siihen, mitä opinnäytetyössä olisi hyvä käsitellä. (OpenAI, n.d.) Lisäksi kirjaamiskohdassa haastatelimme toista tämän opinnäytetyöntekijää. Haastattelukysymykset löytyvät lisäksi opinnäytetyön liitetiedostosta 1.

5 AMMATILLINEN TUKIHENKILÖTYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ

Ammatillinen tukihenkilötyö on tarkoitettu lapsille ja nuorille, jotka ovat asiakaina sosiaalihuollon ja lastensuojelun piirissä. Työskentely rakennetaan yksilöllisesti jokaisen asiakkaan kohdalla. Lisäksi pohditaan jokaisen asiakkaan tarve tukihenkilölle tapauskohtaisesti. (Humana, n.d.)

Ammatillisen tukihenkilön tulee tavata lasta tai nuorta säännöllisesti. Jokaisella asiakkaalla tulee olla omat henkilökohtaiset tavoitteet, joita kohti pyritään menemään. Ammatillinen tukihenkilö auttaa ja tukee asiakasta kohti asetettuja tavoitteita. Työskentelyn tavoitteet tulee aina rakentaa yksilöllisesti. Myös toteutustavat ja sen muodot tulee sopia asiakasta sekä palvelun tilaajaa kuunnelleen. Yhteistyön kautta päästään etenemään ennalta asetettuja tavoitteita kohti vähitellen. (Penninkangas, 2012)

Ammatillinen tukihenkilö voi auttaa ja tukea asiakasta erilaisissa toiminnoissa. Näitä voivat olla esimerkiksi sosiaalisten taitojen vahvistaminen, harrastustoimintaan tukeminen ja auttaminen. Lisäksi tukea voi tarjota mielekkään tekemisen ja omien voimavarojen löytämiseen. Tukihenkilön apua voi hyödyntää myös koulunkäynnin tukemisessa. (Ojaksela, 2018)

Työskentelyn sisältöä ajatellen mietitään ensisijaisesti asiakkaan hyvinvointia ja yksilöllisiä tarpeita. Tässä tulee huomioida myös asiakkaan ikätasoinen kehitysvaihe, jota tulee tukea. Työskentelyn sisältöä tulee pohtia ja miettiä huolellisesti niin että se tukisi mahdollisimman paljon asiakasta. (Humana, n.d.)

Ammatillinen tukihenkilötyö on määräaikaista. Esimerkiksi tapaamiset, tavoitteet ja työskentelyn kesto laaditaan yhteistyössä palvelun tilaajan kanssa. Palvelu käynnistetään yleensä alkutapaamisella, jossa on paikalla sosiaalihuollon työntekijä, tukihenkilö ja asiakas. Paikalla voi olla myös asiakkaan vanhemmat. Tavoitteiden toteutumista ja mahdollista tukisuhteen jatkoa tulisi arvioida säännöllisesti. Tämä

tulisi toteuttaa neuvotteluissa, jossa paikalla tulisi olla sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja, asiakas sekä asiakkaan kanssa työskentelevä ammatillinen tukihenkilö. (Ojaksela, 2018)

Ammatillista tukihenkilötoimintaa ohjaavat monet perusarvot. Niitä ovat esimerkiksi avoin ja hyvä kommunikointi sekä ihmisen kunnioittaminen. Riittävän tiivis yhteistyö muun muassa sosiaalihuollon ja muiden mahdollisten verkostojentahojen kanssa on hyvin tärkeää ja olennaista laadukasta työtä ajatellen. Työn dokumentointi on tärkeässä roolissa. Dokumentoinnin tulee olla ajantasaista ja laadukasta. Asiakasta on hyvä osallistaa mahdollisuuksien mukaan myös dokumentointia tehtäessä. Ammatillisen tukihenkilön tulee tehdä yhteenveto tai kuukausiraportti työskentelystään asiakkaan kanssa. Tästä tulee saada käsitys asiakkaan kanssa tehdystä työstä ja asiakkaan tilanteesta suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen. Kokonaisuudessaan ammatilliset tukihenkilöt tekevät todella arvokasta ja merkityksellistä työtä lasten ja nuorten parissa. (Humana, n.d.)

6 AMMATILLISTA TUKIHENKILÖTYÖTÄ TUKEVIA TEORIOITA JA TYÖOTTEITA

Ammatillinen tukihenkilö tarvitsee monenlaista osaamista. On olemassa erilaisia teorioita ja työotteita, joiden tietämys voi tukea työskentelyä asiakkaan kanssa. Näiden asioiden hallitseminen tukee ja auttaa ammatillista tukihenkilöä esimerkiksi oikeanlaisen työskentelytavan löytämisessä asiakkaan kanssa. Lisäksi nämä teoriat lisäävät tukihenkilön ymmärrystä asiakkaasta.

6.1 Sosiaalisen tuen teoria

Tukihenkilötyöskentelyssä sosiaalinen tuki on yksi työn tärkeimpiä asioita. Mikäli ihminen kohtaa vaikeuksia tai muutoksia elämässä, jotka voivat aiheuttaa kriisejä, niin tässä kohtaa sosiaalinen tuki voi olla se ratkaiseva tekijä, joka auttaa häntä jaksamaan, tekemään päätöksiä ja säilyttää luottamuksen tulevaan. Sosiaalisen tuen teoriat auttavat meitä ymmärtämään sitä, että miksi toisen ihmisen läsnäolo ja tuki ovat merkityksellisiä. Tuki voi olla monenlaista. Klassinen jaottelu sosiaalisen tuen muodoista auttaa hahmottamaan tukihenkilön tehtävää. Tutkijat Cohen ja Wills esittivät niin sanotun puskurihypoteesin, jonka mukaan sosiaalinen tuki ei ainoastaan lisää hyvinvointia vaan se vaimentaa stressin vaikutuksia. Esimerkiksi silloin, kun asiakas käy läpi työttömyyttä, sairautta tai perheongelmia, niin tukihenkilön tarjoama kuunteleminen, läsnäolo ja käytännön apu voivat estää tilanteen pahenemisen. (Cohen & Wills, 1985)

Emotionaalinen tuki tarkoittaa myötätuntoa, lohtua ja turvallisuuden tunnetta. Tukihenkilö on usein juuri se henkilö, joka jaksaa kuunnella asiakasta rauhassa, kiireettä, tuomitsematta ja asiakasta kunnioittaen. **Informatiivinen tuki** liittyy neuvomiseen ja ohjaamiseen. Tukihenkilö voi auttaa esimerkiksi lomakkeiden täyttämässä, palveluiden hakemisessa tai minkä tahansa tilanteen jäsentelyssä ja ratkaisemisessa. **Instrumentaalinen eli konkreettinen tuki** näkyy esimerkiksi siinä, että tukihenkilö on mukana sekä tukena viranomaistapaamisessa tai auttaa

kaupassa käynnissä. **Vahvistava tuki** taas rakentaa asiakkaan itseluottamusta. (House, 1981)

Käytännössä sosiaalinen tuki näkyy monella tavalla. Se voi olla rauhallinen hetki kahittelun tai ruokailun merkeissä. Se voi myös olla asiakkaan onnistuminen omien asioiden hoitamisessa. Se voi olla myös mikä vaan muu asia, joka tuo asiakkaalle hyvän ja onnistuneen olon tunteen. Hyvän olon tunne syntyy siitä, kun asiakas uskaltaa ja pystyy hoitamaan jonkin asian itse ja saa siinä onnistumisen kokemuksen. Kaikessa tässä tukihenkilö toimii turvallisena aikuisena ja sellaisena henkilönä, joka kulkee asiakkaan rinnalla ei pelkästään ohjaajana vaan tasavertaisena tukena.

6.2 Dialogisuuteen pohjautuva ratkaisukeskeinen teoria

Dialogisuus on keskeinen periaate ja toimintatapa sosiaalisessa kuntoutuksessa. Sen ytimessä on luottamukseen ja vastavuoroisuuteen perustuva asiakkaan ja työntekijän suhde. Siinä korostuu tasavertainen vuorovaikutus. Tässä lähestymistavassa pyritään tietoisesti luopumaan käytännöistä, joissa asiakkaan tilanteita arvioidaan ja ratkaistaan yksinomaan ammattilaisen näkökulmasta käsin. Aito dialogisuus edellyttää erilaisten valtasuhteiden tunnistamista ja purkamista. Se haastaa työntekijän refleктоimaan omia asenteitaan sekä käyttämään toimintamalleja ja kieltä, joka tukee asiakkaan osallisuutta ja hyvinvointia. Dialogisuuteen perustuvat sosiaalisen kuntoutuksen menetelmät ovat vuorovaikutteisia ja yhteistoiminnallisia. Ne rakentuvat asiakkaan ja työntekijän väliselle luottamukselle, kunnioitukselle ja yhteiselle toimijuudelle. (THL, 2018)

Ratkaisukeskeisessä asiakastyössä on ominaista ja tyypillistä keskittyä asiakkaan voimavaroihin. Ammatillisen tukihenkilön on tärkeää tutkia ja myös hyödyntää asiakkaan omia kykyjä, osaamista ja taitoja erilaisten ongelmien sekä haasteiden ratkaisemisessa tai saavuttamisessa. Asiakkaan menneisyyden voidaan ajatella olevan voimavara ja sitä voidaan hyödyntää työskentelyssä. Ratkaisukeskeisyyttä ajateltaessa tulee huomioida asioiden edistyminen. Ammatillinen tukihenkilö voi

mieltä ja tutkia asiakkaan tavoitteiden edistymistä ja pohtia ajanjaksoa, kun haasteet ovat hallinnassa sekä jokin tavoite saavutetaan vain osittain. (Furman, 2018)

Ratkaisukeskeisyys kehittyi vielä 1990-luvulla, kun alettiin nostaa esille sanojen, ilmiöiden ja myös puheen monimerkityksellisyyttä. Tähän liittyy David Epstonin ja Michael Whiten kehittämä narratiivinen eli kertomuksellinen terapia. Olennaisia asioita ovat kova uskominen ihmisen mahdollisuuteen muuttua ja usko kielen, keskustelun ja myös erilaisten tarinoiden merkitykselliseen vaikutukseen. Nämä edellä mainitut asiat ovat ratkaisukeskeisen ja narratiivisen terapian keskeisiä asioita. Ohjaustyöhön liittyy hyvin vahvasti myös työskentely erilaisten ihmisten tarinoiden kanssa. (Furman, 2018)

Ratkaisukeskeisyydessä on keskeistä esimerkiksi kuunteleminen, luottamus asiakkaan voimavaroihin, kunnioittaminen, toiveikkuus, tavoitteet, tulevaisuussuuntautuneisuus ja luottamus asiakkaan omiin kykyihin. On tärkeää nähdä asiakkaan pienetkin onnistumiset ja mainita ne myös ääneen. Työskentelyssä keskitytään haasteiden ratkaisujen löytämiseen ja positiivisten asioiden huomioimiseen. (Furman, 2018)

Dialogisessa sosiaalisessa kuntoutuksessa ammattilaisen rooli ei ole tarjota asiakkaalle valmiita ratkaisuja tai tehdä päätöksiä asiakkaan puolesta. Sen sijaan yhteinen työskentely perustuu asiakkaan omiin voimavaroihin ja hänen itse määrittelemiinsä tavoitteisiin. Ratkaisukeskeisellä työotteella tuetaan asiakkaan tavoitteen asettamista ja niiden selkeytymistä. Työntekijän ja asiakkaan välisten keskustelujen keskeinen tarkoitus on auttaa asiakasta tunnistamaan elämäntilanteestaan niitä osa-alueita, joita hän haluaisi muuttaa. Keskustelujen tavoitteena on, että asiakas alkaa itse suunnitella uudenlaista tulevaisuutta sekä löytää ratkaisuja tavoitteidensa saavuttamiseksi. Tämän jälkeen asiakas ja ammattilainen työskentelevät yhdessä suunnitelmallisesti kohti muutoksen mahdollistumista. (THL, 2018)

6.3 Voimavaralähtöinen työote

Voimavarainen työote keskittyy lapsen tai nuoren sisäisten voimavarojen ja vahvuuksien tunnistamiseen ja hyödyntämiseen. Tavoitteena on tukea yksilön uskoa omaan pystyvyyteensä ja vahvistaa tunnetta elämänhallinnasta ja hyvinvoinnista. Työotteelle keskeisiä piirteitä ovat arvostava ja kunnioittava kohtaaminen, aidosti kuunteleva vuorovaikutus, toivon ylläpitäminen sekä myönteinen suhtautuminen yksilön mahdollisuuksiin. Näiden palasten kautta luodaan rakentava ja kannustava ilmapiiri, jossa lapsi tai nuori voi turvallisesti tunnistaa omia vahvuuksiaan ja hyödyntää niitä osana kasvuaan ja kehitystään. (Barnavårdsföreningen, n.d.)

Keskittyminen sosiaalisen toimintakyvyn puutteisiin ja erilaisiin kuntoutuksellisiin tarpeisiin voi heikentää asiakkaan kokemusta omasta toimijuudestaan ja kyvyttään vaikuttaa omaan tilanteeseensa. Pitkäaikainen tuen vastaanottaminen taa-sen saattaa johtaa asiakkaan alistaiseen ja riippuvaiseen asemaan. Tämä voi edelleen heikentää hänen luottamustaan omiin voimavaroihinsa ja pystyvyyteensä.

Voimavaralähtöinen työote tarjoaa vaihtoehdon ongelmakeskeiselle lähestymistavalle. Siinä lähtökohtana on asiakkaan kyky toimia ja vaikuttaa omiin asioihinsa. Työskentelyssä painotetaan asiakkaan vahvuuksia ja voimavaroja sekä keskitytään ratkaisujen löytämiseen yhdessä asiakkaan kanssa. Lähestymistapaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, dialogisuus ja arvostava vuorovaikutus sekä toivon ylläpitäminen. Voimavaralähtöinen työskentely suuntautuu tulevaisuuteen ja pyrkii tukemaan asiakkaan tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteena on vahvistaa asiakkaan pystyvyyden tunnetta, edistää muutosta ja luoda edellytyksiä henkilökohtaiselle kasvulle ja kehitykselle. (THL, 2018)

Kun arvioidaan asiakkaan toimintakykyä arkielämässä, niin tulisi myös huomioida elinympäristön viihtyvyys ja esteettömyys. Viihtyisä ympäristö vaikuttaa psyykkiseen hyvinvointiin ja toimintamahdollisuuksiin. Siistillä kodilla, sosiaalisella ja esteettisellä ympäristöllä voidaan vaikuttaa fyysiseen aktiivisuuteen sekä psyykkiseen hyvinvointiin. (Elo, 2009) Tämä koskettaa meitä kaikkia ihmisiä. Tulkintamme

mukaan kokonaisuudella on suuri vaikutus ihmisen hyvinvointiin. Kaaos luo kaaosta ja siisteys luo rauhaa sekä hyvinvointia. Ainakin hetkellisesti. Ihmisen jakaminen ja voimavarat lisääntyvät silloin, kun ympäristötekijät ovat kunnossa.

6.4 Kehityspsykologinen teoria

Tämä tieteenala tarkastelee kognition eli tiedonkäsittelyn kehittymistä sekä käyttäytymisen muutoksia elämänkaaren aikana. Syvällisen ja virheettömän ymmärryksen saavuttamiseksi on tärkeää perehtyä keskeisiin kehitysteorioihin, jotka tarjoavat erilaisia näkökulmia ihmisen kehitykseen. Keskeisimpiä kehitysteorioita ovat *hahmopsykologia*, *psykoanalyttinen teoria*, *behaviorismi*, *kognitiivinen psykologia* sekä *Jean Piaget'n ja Lev Vygotskin teorit*. Nämä teorit muodostavat perustan kehityspsykologiselle ajattelulle ja auttavat ymmärtämään yksilön kognitiivista, emotionaalista ja sosiaalista kehitystä. (Pulkinen, 2002)

Hahmopsykologian mukaan ihminen jäsentää ympäröivää maailmaa hyödyntämällä erilaisia kognitiivisia rakenteita, jotka auttavat muodostamaan ja säilyttämään mielekkäitä kokonaisuuksia ja tulkintoja. Teorian näkökulmasta kehitys perustuu biologispohjaiseen rakenteeseen, jonka avulla ihminen havaitsee ja järjestää aisti-informaatiota. Tämän rakenteen käyttö kehittyy vähitellen yksilön kasvaessa ja saadessa lisää kokemuksia. Hahmopsykologian keskeinen ajatus on, että yksilö ei havaitse erillisiä yksityiskohtia, vaan kokonaisuuksia, joiden merkitys rakentuu niiden keskinäisistä suhteista. (Lehtonen, 2006)

Psykoanalyttinen teoria korostaa tiedostamattomien eli alitajuntaisten impulsi- ja motiivien vaikutusta yksilön käyttäytymiseen ja kehitykseen. Teorian mukaan lapsen kehitys etenee vaiheittain ja kussakin kehitysvaiheessa lapsen tulee tyydyttää tietyt psyykkiset tarpeet. Kehityksen katsotaan tapahtuvan näiden tarpeiden käsittelyn ja ratkaisemisen kautta. Psykoanalyysin keskeisiä käsitteitä ovat muun muassa vietit, puolustusmekanismit ja varhaislapsuuden kokemusten merkitys myöhemmälle psyykkiselle kehitykselle. (Freud, 2007; Nurmi, 2012)

Behavioristinen lähestymistapa keskittyy havaittavissa olevan käyttäytymisen tutkimiseen ja korostaa mitattavuuden merkitystä psykologisessa tutkimuksessa. Behavioristit katsovat, että psykologian piiriin kuuluvat ainoastaan sellaiset ilmiöt, joita voidaan objektiivisesti havainnoida ja mitata. Behavioristit keskittyvät erityisesti ärsykkeiden ja niiden aikaansaaman käyttäytymisen välisen yhteyden tutkimiseen, jättäen tiedostamattomat prosessit ja sisäiset kokemukset tarkastelun ulkopuolelle. Behavioristisen teorian mukaan kehitystä voidaan ymmärtää oppimisen eri muotojen, kuten klassisen ja operantin ehdollistumisen kautta. Lapsilla on synnynnäisiä reaktioita, joita he oppivat yhdistämään uusiin ärsykkeisiin kokemusensa myötä. Näin ollen yksinkertaiset oppimisprosessit voivat ajan myötä johtaa monimutkaisen käyttäytymisen kehittymiseen. (Gray, 2007; Määttä, 2012)

Kognitiivinen psykologia keskittyy ärsykkeen ja käyttäytymisen välissä tapahtuvien mielen sisäisten prosessien, kuten havaitsemisen, ajattelun, muistamisen ja ongelmanratkaisun tutkimiseen. Kehitysteorian näkökulmasta kognitiivinen psykologia painottaa yksilön aktiivista roolia tiedonkäsittelijänä. Teorian mukaan yksilö ei ainoastaan reagoi ulkoisiin ärsykkeisiin vaan tuottaa, jäsentää ja muokkaa informaatiota muodostaen sisäisiä malleja ja käsityksiä ympäröivästä maailmasta. Näiden sisäisten representaatioiden kehittyminen nähdään keskeisenä osana kognitiivista kasvua ja oppimista. (Mattila, 2001)

Jean Piaget'n kehitysteorian keskeinen ajatus on, että lapset rakentavat ymmärrystään maailmasta aktiivisesti vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Kehitys nähdään prosessina, jossa lapsi kohtaa erilaisia haasteita ja ongelmatilanteita. Näiden asioiden ratkaisemisen kautta hän muodostaa yhä kehittyneempiä kognitiivisia rakenteita. Piaget'n mukaan lapsi ei passiivisesti vastaanota tietoa vaan rakentaa tietoa itse vaiheittain etenevän kehityksen myötä. (Piaget, 1970; Pulkkinen, 2002)

Lev Vygotskin kehitysteoria korostaa kulttuuristen ja sosiaalisten tekijöiden keskeistä roolia yksilön kehityksessä. Vygotskin mukaan kehitys ei ole erillinen yksilöllinen prosessi vaan se tapahtuu vuorovaikutuksessa sosiaalisen ympäristön

kanssa. Kulttuuri ja yhteiskunta välittävät yksilölle käyttäytymismalleja, ajattelutapoja ja tiedon jäsentämisen rakenteita, jotka ohjaavat kehitystä. Lapsi rakentaa käsityksensä todellisuudesta osana yhteisöään omaksuen merkityksiä ja toimintatapoja sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. Tätä lähestymistapaa kuvataan sosiaalisen konstruktionismin käsitteellä, jossa korostuu tiedon ja ymmärryksen rakentuminen yhteiskunnallisten ja kulttuuristen merkitysten varassa. (Mielenihmeet, n.d; Vygotsky, 1978)

Hahmotuspsykologia käytännössä

Tukihenkilönä voit auttaa asiakasta jäsentämään elämäkokemuksiaan ja tapahtumia niin, että ne muodostavat mielekkään ja ymmärrettävän kokonaisuuden. (Lehtonen, 2006)

Asiakas kokee ristiriitoja perheessä ja tällöin tukihenkilö auttaa keskustelulla ja reflektiolla rakentamaan ymmärrettävän "hahmon/asian" tilanteesta, mikä voi lisätä asiakkaan hallinnan tunnetta.

Psykoanalyysi käytännössä.

Tukihenkilö ei tee varsinaista terapiaa mutta, hän voi huomioida asiakkaan tunteita, tarpeita ja taustalla vaikuttavia kokemuksia. (Freud, 2007)

Asiakas reagoi voimakkaasti hylätyksi tulemisen pelkoon ja tällöin tukihenkilö voi ymmärtää tämän osana aiempaa kehityskokemusta ja toimia turvallisena aikuisena, joka tukee emotionaalista kehitystä.

Behavioristi käytännössä.

Positiivinen vahvistaminen, mallintaminen ja oppimiskokemusten hyödyntäminen ovat keskeisiä. (Määttä, 2012)

Asiakas välttelee yhteydenottoja ulkopuoliseen tahoon ja sinä ammattilaisena rohkaiset ja palkitset pienistä edistysaskelista, joka vahvistaa toivottua käyttäytymismallia.

Kognitiivinen psykologia käytännössä.

Tukihenkilö auttaa asiakasta tutkimaan omia ajatuksiaan ja tulkintojaan sekä rakentamaan realistisempia sisäisiä malleja. (Mattila, 2001)

Asiakas kokee olevansa "huono kaikessa" niin tällöin yhdessä tarkastellaan tätä ajatusta ja etsitään esimerkkejä, jotka osoittavat muuta. Tällä tavalla rakennamme realistisempaa ja myönteisempää mallia siitä, kuinka reagoida tilanteisiin.

Jean Piaget'n teoria käytännössä.

Tukihenkilö ottaa huomioon asiakkaan kehitystason ja tarjoaa sopivaa tukea, konkretiaa ja kokemuksellista oppimista. (Pulkinen, 2002)

Työskentely asiakkaan kanssa, joka ei vielä kykene abstraktiin ajatteluun niin käytä konkreettisia esimerkkejä ja visuaalisia keinoja suunnittelussa tai keskustelussa.

Lev Vygotski teoria käytännössä.

Tukihenkilö toimii oppimisen tukena sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja auttaa asiakasta kehittymään vaiheittain. (Vygotsky, 1978)

Asiakas ei vielä uskalla toimia yksin haastavissa tilanteissa niin tukihenkilö menee aluksi mukaan tai on esimerkiksi puhelussa mukana tukena ja myöhemmin asiakas oppii toimimaan itsenäisesti tuen vähitellen vähentyessä.

6.5 Traumainformoitu työote

Traumainformoidulla työotteella tarkoitetaan tilannetta, jossa huomioidaan traumataustan vaikutukset ja tiedostetaan traumamekanismit silloin kun työskennellään asiakkaan kanssa. Traumainformoitu työote ei ole kuitenkaan sitä, että asiakkaat kohdataan ainoastaan heidän traumataustansa kautta. Tiedostaminen trauman vaikutuksista auttaa vähentämään väärinymmärryksiä erilaisissa hetkissä silloin, Traumatisoituneet lapset voivat kiintyä nopeasti heille vieraaseen aikuiseen ja he voivat haluta myös hoitaa sekä hoivata muita heidän perheeseensä kuuluvia henkilöitä, kun henkilö toimii vastoin odotuksia. Lisäksi tietoisuus trauman vaikutuksista auttaa ymmärtämään asiakkaan toimintakykyä ja auttaa myös varautumaan mahdollisiin yllättäviin tilanteisiin. (Turun ensi- ja turvakotiliitto, 2024)

Trauma voi näkyä lapsessa esimerkiksi tunteiden säätelyn häiriöinä eli lapsi voi saada äkillisiä ja myös hallitsemattomia tunteenpurkauksia. Lisäksi lapsi voi olla impulsiivinen ja motorisesti levoton. Myös unihäiriöt ja läheisyyden sekä katsekontaktin välttely ovat mahdollisia. Lapsi voi myös torjua positiivisia kokemuksia esimerkiksi tuhoamalla ja rikkomalla lelujaan. Lapsi voi jopa satuttaa itseään. (Turun ensi- ja turvakotiliitto, 2024)

Traumaa ei voi nähdä jokaisesta ihmisestä ulospäin, mutta esimerkiksi erilaiset käytöksen piirteet, kuten merkittävät ja huomattavat mielialojen vaihtelut, voimakkaat tunneilmaisut, jatkuva pahoittelu ja tarve miellyttää voivat viestiä henkilön traumatisoitumisesta. Lisäksi kontrolloimisen tarve eritilanteissa sekä omien tai muiden tarpeiden tunnistamisen kyvyttömyys voivat olla viitteitä ja merkkejä traumasta. Trauma näyttäytyy kuitenkin jokaisella henkilöllä hyvin yksilöllisesti. Joku voi olla lamaantunut ja toinen taas puolestaan ylivirittäytynyt. Traumatisoituminen voi aiheuttaa häpeää ja pelkoa, joka voi vaikeuttaa ihmistä tunnistamaan

omaa arvoaan. Lisäksi traumatisoituneen henkilön voi olla haastavaa uskoa, että hän ansaitsee hyvää. (Turun ensi- ja turvakotiliitto, 2024)

Traumatisoituneen ihmisen kohtaamisessa on tärkeää olla rauhallinen ja läsnä. Asiakastyössä korostuvat kuuntelemisen taito, tilannetaju ja luottamuksen rakentaminen. On todella tärkeää huomioida asiakkaan yksilöllinen tilanne ja osoittaa tarvittaessa empatiaa esimerkiksi pyytämällä anteeksi, jos tilanne sitä vaatii. Ammatillaisen on hyvä tunnistaa se että, milloin omien kokemusten jakaminen on tarkoituksenmukaista ja milloin taas on parempi keskittyä kuuntelemaan asiakasta. Lupauksista kiinnipitäminen vahvistaa asiakkaan kokemusta luotettavasta vuorovaikutuksesta. Kuunteleminen itsessään on usein merkityksellisempää kuin neuvojen antaminen tai omien kokemusten esiin tuominen. (Turun ensi- ja turvakotiliitto, 2024)

On hyvin tärkeä muistaa, että läsnäolo, kuuntelu, huomaavaisuus sekä kunnioitava käytös muita kohtaan on ensi arvoisen tärkeää. Kukaan ei voi tietää, että minäkalaisia taisteluita toinen ihminen käy läpi juuri sillä hetkellään elämässään tai miten suuren taistelun hän on jo mahdollisesti voittanut. (Turun ensi- ja turvakotiliitto, 2024)

6.6 Kognitiivinen käyttäytymisteoria

Kognitiivisessa käyttäytymisterapiassa keskeistä on psykoterapeuttisen työskentelyn perustuminen kokeelliseen tutkimusnäyttöön. Menetelmät ovat systemaattisesti tutkittuja ja niiden vaikuttavuus on empiirisesti todennettu. Tässä terapiamuodossa painotetaan erityisesti näkyvien oireiden suoraa lievittämistä ja työskentelyssä keskitytään sekä ajattelutapojen, että käyttäytymisen muokkaamiseen. Lähestymistapa on käytännönläheinen, tavoitteellinen ja ratkaisukeskeinen. Ja sen tavoitteena on edistää asiakkaan psyykkistä hyvinvointia sekä toimintakykyä. (Minduu, n.d.)

Kognitiivisessa käyttäytymisterapiassa lähestytään ongelmien ratkomista päämäärätietoisesti. Tutkitaan sitä, miten ajatukset, tunteet ja käyttäytyminen vaikuttavat toinen toisiinsa. Tuetaan ratkaisuja edistäviä toimintatapoja ja ehkäistään ongelmia ylläpitäviä toimintatapoja. Oivataan ajatusvirheitä, esimerkiksi mustavalkoista ajattelua. Altistumisen avulla harjoitellaan kohtaamaan vaikeita tunteita ja pyritään vähentämään niiden sekä haastavien ajatusten tietoista välttelyä. Tavoitteena on lisätä siedettävyyttä epämiellyttävillä kokemuksilla ja edistää psyykkistä joustavuutta. Harjoittelun kohteena voivat olla muun muassa rentoutumistekniikat, vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaidot sekä taito kohdata vaikeita tunteita hyväksyvästi ja läsnä olevasti. Tavoitteena on vahvistaa yksilön selviytymiskeinoja ja tukea emotionaalista hyvinvointia. Ja lisäksi annetaan yleistä tietoa vaikeuksista.

Kognitiivisessa käyttäytymisterapiassa psyykkiset vaikeudet ymmärretään perintötekijöiden ja ympäristön vuorovaikutuksesta syntyvinä ilmiöinä. Suuntauksessa korostuu kuitenkin erityisesti ajatus siitä, että monet ongelmat voivat olla opittuja. Terapeuttinen työskentely keskittyy kahteen päätekijään: opittuihin, epätarkoituksenmukaisiin reaktioihin sekä taitopuutoksiin. (Minduu, n.d.)

Epätarkoituksenmukaiset reaktiot voivat ilmetä esimerkiksi paniikkioireina tai muina toimintaa ja kokemista haittaavina käyttäytymismalleina. Näiden reaktioiden taustalla voi usein olla epäsuotuisa kasvuympäristö tai aikaisemmat kielteiset kokemukset. Taitopuutokset puolestaan voivat liittyä esimerkiksi vuorovaikutustaitoihin, itsensä ilmaisemiseen tai tunteiden säätelyyn ja ne voivat juontua haastavista lapsuuden olosuhteista. (Minduu, n.d.)

Käytännössä kognitiivinen käyttäytymisterapia on aktiivista ja tavoitteellista toimintaa. Kun asiakas ja työntekijä ovat saavuttaneet yhteisen ymmärryksen ongelman luonteesta voidaan ryhtyä työskentelemään käytännönläheisesti esimerkiksi tunnepitoisten harjoitusten tai erilaisten taitojen harjoittelun avulla. Tavoitteena on vahvistaa asiakkaan selviytymiskeinoja sekä edistää asiakkaan hyvinvointia. (Minduu, n.d.)

Kognitiivinen käyttäytymisterapia on näyttöön perustuva hoitomuoto, jossa keskeistä on ajatusten, tunteiden ja käyttäytymisen välinen yhteys. Vaikka ammatillinen tukihenkilö ei työskentele terapeuttina niin silti voidaan kognitiivisen käyttäytymisterapian keskeisiä periaatteita soveltaa asiakkaan arjen tukemiseen, toimintakyvyn vahvistamiseen ja ajattelumallien selkeyttämiseen. (Kujanpää, 2021)

Ajatusten ja tunteiden tunnistaminen. Tukihenkilö voi tukea asiakasta tunnistamaan sitä, miten ajatukset vaikuttavat tunteisiin ja käyttäytymiseen. *Esimerkiksi asiakkaan ajatus on "en osaa" voi johtaa välttelyyn ja epäonnistumisen tunteisiin. Tukihenkilö voi yhdessä asiakkaan kanssa tarkastella näitä yhteyksiä ja lisätä itseyttä.* (Beck, 2011)

Ajatusvääristymien tunnistaminen ja haastaminen. Kognitiivisessa käyttäytymisterapiassa korostetaan haitallisten ajatusmallien kuten yleistämisen tai katastrofiajattelun tunnistamista ja niiden työstämistä rakentavampaan suuntaan. *Tukihenkilö voi arjessa tukea asiakasta hienovaraisesti kyseenalaistamaan näitä ajatuksia esimerkiksi kysymällä: "Mitkä ovat todisteet tämän ajatuksen puolesta tai sitä vastaan?" tai "Mitä sanoisit läheiselle, joka ajattelisi samalla tavalla?"* (Wright, 2006)

Toiminnallisuus ja pienten askelten vahvistaminen. Kognitiivinen käyttäytymisterapia perustuu siihen, että aktiivinen toiminta voi muuttaa tunnetiloja. Tukihenkilö voi rohkaista asiakasta osallistumaan arjen toimiin, vaikka pieni askel kerrallaan. *Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi asiointiharjoittelua, harrastukseen osallistumista tai yhteydenottoa viranomaisiin. Toiminnan kautta asiakkaan itsetunto ja hallinnan tunne vahvistuvat.* (Kujanpää, 2021)

Tavoitteiden asettaminen ja seuranta. Tukihenkilö voi auttaa asiakasta asettamaan konkreettisia ja realistisia tavoitteita. *Esimerkiksi sopia asiakkaan soittavan lääkärille ennen jotain tiettyä päivää. Tavoitteiden seuraaminen ja onnistumisten näkyväksi tekeminen tukevat kognitiivisen käyttäytymisteorian mukaisesti positivistista minäkuvaa.* (Poutanen, 2020)

6.7 Kiintymyssuhdeteoria

Turvallinen kiintymyssuhde on merkittävä tekijä lapsen kokonaisvaltaisessa kasvussa ja kehityksessä. Sen kautta lapsi saa emotionaalista turvaa sekä oppii vuorovaikutustaitoja ja ihmissuhdemalleja, jotka vaikuttavat hänen tuleviin ihmissuhteisiinsa. Jotta lapselle muodostuu hyvät lähtökohdat elämälle, niin hän tarvitsee varhaisia kokemuksia siitä, että hänen viesteihinsä ja tarpeisiinsa vastataan johdonmukaisesti, oikea-aikaisesti ja sensitiivisesti. Tällainen vuorovaikutus sisältää emotionaalista läsnäoloa sekä lapsen tarpeista lähtevää fyysistä läheisyyttä.

Turvallinen kiintymyssuhde ei kuitenkaan kehity itsestään vaan se rakentuu ajan kuluessa lapsen ja hoivaavan aikuisen välisessä vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa. Keskeistä on, että lapsi kokee saavansa turvaa erityisesti tilanteissa, joissa hän on avuton tai hädissään. Kiintymyssuhteen muodostuminen kytkeytyy varhaiseen vuorovaikutukseen, joka säätelee lapsen emotionaalista ja sosiaalista kehitystä sekä ohjaa kiintymyssuhteiden laadullista kehittymistä. (Sinkkonen, 2004)

Kiintymyskäyttäytyminen alkaa kehittyä lapsen ensimmäisten elinvuosien aikana. Tällöin lapsen kokemukset hoivasta ja vuorovaikutuksesta muovaavat hänen tapansa olla suhteessa toisiin ihmisiin. Turvallinen ja ennakoitava kasvuympäristö tarjoaa perustan lapsen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle kehitykselle. Valtaosa lapsista muodostaa turvallisen kiintymyssuhteen, joka tukee heidän kykyään sopeutua muutostilanteisiin sekä rakentaa luottamuksellisia ihmissuhteita. Noin kolmasosa lapsista on kuitenkin luonteeltaan herkempiä ja tarvitsee enemmän tukea sekä vahvistusta kiintymyssuhteiden kehittymiseen. Tämä korostaa lähiympäristön, kuten vanhempien ja muiden läheisten aikuisten merkitystä lapsen hyvinvoinnille. Turvallisen kiintymyssuhtemallin lisäksi kiintymyssuhteita voidaan luokitella myös turvattomiksi. Tämänkaltaisen kiintymyssuhde on välttelevä ja ristiriitainen kiintymyssuhde. Näissä tilanteissa lapsi ei koe saavansa johdonmukaista turvaa ja tukea hoivaavalta aikuiselta ja se voi heijastua myöhemmissä vuorovaikutussuhteissa sekä emotionaalisessa kehityksessä. (Heikkinen, 2019)

Turvaton kiintymyssuhdemalli muodostuu tilanteissa, joissa lapsi kokee toistuvasti sitä, ettei hänen fyysisiin tai psyykkisiin tarpeisiinsa vastata riittävästi. Jos hoivaava aikuinen ei ole johdonmukaisesti läsnä tai emotionaalisesti tavoitettavissa. Tällöin lapsi ei saa välttämättä tarvittavaansa tukea tunteiden säätelyyn, eikä opi turvallisia keinoja käsitellä tunteitaan. Erityisen haavoittava tilanne syntyy, jos lapsi elää ympäristössä, jossa hän kokee kaltoinkohtelua tai laiminlyöntiä. Tällaisessa ympäristössä lapsi voi omaksua käsityksen maailmasta, joka on arvaamaton, turvaton ja jäsentymätön. Näiden kokemusten seurauksena lapselle voi kehittyä häiriintynyt kiintymyssuhdemalli, joka vaikuttaa negatiivisesti hänen emotionaaliseen kehitykseensä ja vuorovaikutustaitoihinsa myöhemmässä elämässä.

Kiintymyssuhteen häiriintymiseen voivat vaikuttaa useat tekijät, kuten pelko, jatkuva stressi ja negatiiviset tunnetilat. Näitä voivat laukaista erilaiset elämäntilanteet ja olosuhteet, esimerkiksi ero vanhemmasta tai läheisestä hoitajasta sekä vanhemman mielenterveysongelmat, kuten masennus. Tällaiset kokemukset voivat heikentää lapsen mahdollisuuksia muodostaa turvallinen kiintymyssuhde. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat vammaiset tai pitkäaikaissairaavat lapset, joiden kohdalla kiintymyssuhteen muodostumista voivat vaikeuttaa toistuvat siirtymät sijaishoidon ja kodin välillä, epäjohdonmukaiset hoitosuhteet tai pitkäaikainen laitoshoido. Lisäksi pitkät tutkimus- ja sairaalajakso, tehohoito sekä varhaiset, krooniset kiputilat esimerkiksi syntymävaurioiden tai vammaisuuden hoitoon liittyvät leikkaukset voivat aiheuttaa lapselle stressiä ja turvattomuuden tunnetta. Vanhemman ja lapsen välinen kiintymyssuhde voi myös vaarantua tilanteissa, joissa vanhempi kokee vaikeuksia kiintyä lapseensa. Tämä voi tapahtua esimerkiksi silloin, kun vanhempi pelkää lapsen kuolemaa tai kun lapsen vamma tai sairaus vaikuttaa siihen, miten hän reagoi hoivaan. Tällöin lapsen käyttäytyminen ei vastaa vanhemman odotuksia vuorovaikutuksesta ja se voi aiheuttaa etäisyyttä. Tärkeässä roolissa kiintymyssuhteen tukemisessa ovat syntymän jälkeinen hyvä hoito sekä vanhemmille annettu oikea-aikainen tieto, joka voi edistää myönteisen vuorovaikutussuhteen rakentumista. (Heikkinen, 2019)

Vauvan ja pienen lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja psyykkisen hyvinvoinnin perustana on varhainen hoiva, jossa lapsen fyysisiin ja psyykkisiin tarpeisiin vastataan johdonmukaisesti vastata lapsen tarpeisiin ja luoda edellytykset turvallisen kiintymyssuhteen muodostumiselle. Lapsi tarvitsee vanhemmaltaan sitoutumista, rakkautta ja jatkuvaa huolenpitoa. Vanhemman psyykinen hyvinvointi vaikuttaa keskeisesti hänen kykyynsä tunnistaa lapsen tarpeita, vastata niihin johdonmukaisesti sekä olla emotionaalisesti läsnä. Pitkittynyt stressi tai psyykinen kuormitus voi heikentää tätä vuorovaikutusta ja altistaa kiintymyssuhteen ongelmille mikä puolestaan voi vaikuttaa lapsen psyykkiseen kehitykseen epäedullisesti. (Sinkkonen, 2004)

Vanhemmuuden tukemisessa keskeistä on tarjota vanhemmille riittävästi tietoa sekä emotionaalista tukea, joka kannustaa ja motivoi heitä osallistumaan lapsen hoitoon ja olemaan läsnä lapsen arjessa. Tämä vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta sekä edistää turvallisen kiintymyssuhteen muodostumista. Erityisesti sairaala- ja hoitajaksojen aikana vanhempien fyysinen läheisyys, kuten sylissä pitäminen, kosketus ja läsnäolo toimivat merkittävinä suojaavina tekijöinä. Ne auttavat lasta säätelemään stressiä ja tunteita sekä vahvistavat kiintymyssuhdetta molemmin puolin. Vanhemman jatkuva saatavilla olo ja sensitiivinen reagointi lapsen tarpeisiin tukevat lapsen emotionaalista kehitystä. Turvallinen, lämmin ja ennakoitava kasvuympäristö sekä empaattinen vuorovaikutus ovat keskeisiä tekijöitä lapsen emotionaalisen turvallisuuden rakentumisessa. Tällaisessa vuorovaikutuksessa lapsi kokee tulevansa arvostetuksi ja kuulluksi. Empaattinen hoiva ilmenee monikanavaisena viestintänä, joka sisältää puheen, eleet, ilmeet, lempeän kosketuksen, hellyydenosoitukset, hymyt, reagoinnin itkuun, loruttelun, leikin sekä musiikillisen vuorovaikutuksen. Näiden keinojen kautta lapselle välittyy hyväksyntä hänen tunteilleen ja tarpeilleen.

Vanhemmat tarvitsevat myös omassa roolissaan tukevia ja luottamuksellisia ihmissuhteita. Läheisten tarjoama sosiaalinen tuki auttaa vanhempia jaksamaan ja

lisää heidän voimavarojaan. Tämä tukee myönteisten kiintymyssuhteiden rakentumista sekä turvallisuuden ja ymmärryksen tunnetta. Lisäksi vanhemmat voivat tarvita suhdetukea tai parisuhdetukea erityisesti tilanteissa, joissa vanhemmuuden haasteet kuormittavat parisuhdetta. Sosiaaliseen toimintaan liittyvä tuki kuten vertaistukiryhmät tai vapaa-ajan toimintaan osallistuminen voi edistää vanhempien hyvinvointia ja osallisuuden tunnetta. (Sinkkonen, 2004)

Vanhemmille on tärkeää tarjota matalan kynnyksen keskustelutukea erityisesti silloin, kun he kohtaavat haastavia elämäntilanteita. Tällainen tuki luo mahdollisuuden käsitellä omia tunteita ja pohtia vanhemmuuteen liittyviä kokemuksia sekä huolia, jotka koskevat lasta tai omaa kasvatustaan. Keskustelutukea voi antaa esimerkiksi psykologi, sosiaalityöntekijä tai muu sosiaali- ja terveysalan ammattilainen. Keskustelutuen tavoitteena on tukea vanhemman jaksamista, lisätä ymmärrystä omaan vanhemmuuteen vaikuttavista tekijöistä sekä vahvistaa positiivista ja rakentavaa vuorovaikutussuhdetta lapseen. Erityisen tärkeää tuki voi olla yhden vanhemman perheissä, joissa vanhemmuuden vastuu kohdistuu yksin yhdelle aikuiselle. (Sinkkonen, 2004; THL, 2023)

Vanhemmat voivat tarvita monenlaista tukea eri elämäntilanteissa. Tunnetuki, kuten myötätunto ja emotionaalinen läsnäolo voi auttaa heitä jaksamaan arjessa ja käsittelemään vanhemmuuteen liittyviä tunteita. Välineellinen tuki voi olla käytännön apua esimerkiksi arjen askareissa tai lastenhoidossa. Vahvistava tuki puolestaan tukee vanhempien itsetuntoa ja vahvistaa heidän uskoaan omiin kykyihinsä vanhempina. Tietoa antava tuki voi sisältää esimerkiksi kasvatukseen tai lapsen kehitykseen liittyvää asiantuntijatietoa, jota vanhemmat voivat hyödyntää omassa arjessaan.

Kiintymyssuhdeteoria on psykologinen ja kehityspsykologinen teoria, joka selittää, miten varhaiset suhteet hoitajiin vaikuttavat yksilön emotionaaliseen kehitykseen ja myöhempiin ihmissuhteisiin. Teorian kehitti brittiläinen psykiatri ja psykoanalyttikko John Bowlby 1900-luvun puolivälissä. Hän korosti, että lapsilla on synnynäinen tarve muodostaa läheinen suhde ainakin yhteen ensisijaiseen hoitajaan.

Tämä on tärkeää selviytymisen ja terveen sosiaalisen sekä emotionaalisen kehityksen kannalta. Mary Ainsworth laajensi teoriaa 1970-luvulla kehittämällä vierastilannekokeen (Strange Situation Procedure), jossa havaittiin miten lapset reagoivat eroon ja jälleennäkemiseen hoitajansa kanssa. Tämän pohjalta määriteltiin erilaisia kiintymyssuhdetyppejä. (Heikkinen, 2019; Sinkkonen, 2004))

Turvallinen kiintymyssuhde. Lapsi kokee hoitajansa luotettavaksi ja hakee tältä lohtua stressitilanteessa. Hoitaja reagoi herkästi ja johdonmukaisesti lapsen tarpeisiin. Tällainen lapsi kehittyy usein emotionaalisesti tasapainoiseksi ja kykeneväksi läheisiin ihmissuhteisiin. (Sinkkonen, 2004)

Turvaton-välittelevä kiintymyssuhde. Lapsi ei näytä hakevan lohtua hoitajalta, vaikka sisäisesti saattaa olla ahdistunut. Hoitaja voi olla etäinen tai torjuva. Tämänkaltaisessa tilanteessa aikuisena voi ilmetä vaikeuksia läheisyydessä ja tunteiden ilmaisussa. (Heikkinen, 2019)

Turvaton-ristiriitainen (ambivalentti) kiintymyssuhde. Lapsi on epävarma hoitajan saatavuudesta ja reagoi eroihin voimakkaasti. Hoitajan reagointi on ollut epäjohdonmukaista. Tämä voi johtaa takertuvaan käyttäytymiseen myöhemmissä suhteissa. (Heikkinen, 2019)

Jäsentymätön kiintymyssuhde. Lapsen käyttäytyminen on sekavaa tai pelokasta ja siihen liittyy usein traumaattisia kokemuksia, kuten laiminlyöntiä tai väkivaltaa. Tämän tyyppinen kiintymyssuhde liittyy riskeihin tunne-elämän säätelyssä ja ihmissuhteissa. Teorian merkitys ulottuu varhaiskasvatuksesta lastensuojeluun ja psykoterapiaan. Myös myöhemmät kokemukset, kuten turvalliset ihmissuhteet aikuisuudessa voivat toimia korjaavina tekijöinä varhaisille kiintymyssuhdevaurioille. (Heikkinen, 2019; Sinkkonen, 2004)

7 AINEISTO JA MENETELMÄT

Meillä molemmilla on omaa työkokemusta ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta, jota hyödynnämme opinnäytetyössämme. Tiedonhakuun käytämme kirjallisuutta, kuten esimerkiksi alan kirjoja sekä opinnäytetöitä. Lisäksi hyödynnämme verkkosivustoja ammatilliseen tukihenkilötoimintaan tai muuten opinnäytetyöhön liittyen.

Oppaan valmistamiseen hyödynnämme omaa osaamistamme. Oppaassa käsiteltävään yrityksen perustamiseen hyödynnämme erilaisilta verkkosivustoilta löytyvää materiaalia sekä omaa kokemusta. Lisäksi oppaan ohjeistukseen ammatillisen tukihenkilötoiminnan tiimoilta haemme faktatietoa Valviran verkkosivustolta.

Fyysinen opas löytyy erillisenä liitteenä, joka on opinnäytetyön yhteydessä. Oppaan voi ladata kuka tahansa, joka on asiasta kiinnostunut ja hän voi vapaasti opasta hyödyntää hyväksi katsomallaan tavalla. Tämän oppaan on tarkoitus olla suuntaa antava opas, joka mahdollistaa sekä helpottaa asioiden alkuun laittamista.

8 SINUSTAKO AMMATILLINEN TUKIHENKILÖ? OPAS YRITYKSEN PERUSTAMISEEN

Ammatillisten tukihenkilöpalveluiden tarve on kasvanut merkittävästi osana sosiaalialan palveluita, kun yhä useammat ihmiset tarvitsevat yksilöllistä tukea arjessa selviytymiseen ja hyvinvoinnin vahvistamiseen. Esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan sosiaalihuollon palvelut ovat arjen tukena noin 770 000 suomalaiselle. Lisäksi tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan tarvetta ilmentävät kuoromitustekijät ovat moninaistuneet, mikä korostaa näiden palveluiden merkitystä. (Kasvun tuki, 2022; THL, 2024)

Tukihenkilötoiminta on tärkeä osa sosiaalista tukea ja se tarjoaa asiakkaille apua esimerkiksi elämänhallinnan, sosiaalisten taitojen ja toimintakyvyn tukemisessa. Yrittäjyys sosiaalialalla tuo mahdollisuuden vastata tähän kasvavaan tarpeeseen joustavilla asiakaslähtöisillä ja ammatillisesti toteutetuilla palveluilla.

Yrityksen perustaminen tukihenkilöpalveluiden alalle vaatii huolellista suunnittelua niin palveluiden sisältöjen, liiketoimintamallin kuin juridisten ja taloudellisten seikkojen osalta. Liiketoiminnan suunnittelussa keskeistä on palveluiden tuotteistaminen, kohderyhmän määrittely ja asiakashankinta. Palveluiden ostajina voivat toimia sekä yksityishenkilöt, että julkiset tahot kuten hyvinvointialueet. Lisäksi yrittäjän tulee huomioida yritysmuodon valinta, verotus, kirjanpito sekä mahdolliset tukimuodot, kuten starttiraha.

Tämä opinnäytetyö tarkastelee ammatillisten tukihenkilöpalveluiden myynnin ja yrityksen perustamisen keskeisiä vaiheita. Oppaan ja opinnäytetyön tarkoituksena on keskittyä selkokieliseen informaation, joka edesauttaa kaikkia alalle haluavia tulevia yrittäjiä sekä jo alalla työskenteleviä. Opinnäytetyö tarkastelee muun muassa yritysmuodon valintaa, sekä siihen vaikuttavia tekijöitä.

8.1 Yrityksen perustaminen

Yrityksen perustaminen lähtee liikkeelle yleensä ideasta, jonka tuleva yrittäjä haluaa toteuttaa. Lähtölaukaus voi olla halu itsenäiseen työhön, raha, vapaa-ajan ja työajan omatoiminen määrittäminen tai mikä tahansa muu syy. Kun idea on selvillä, niin tällaisessa tilanteessa on syytä miettiä sitä, onko se realistinen ja toteutettava vaihtoehto juuri sinulle. Kannattaa myös miettiä kenelle palvelua tarjotaan, mitä ongelmia se ratkaisee ja miten siitä tehdään kannattavaa liiketoimintaa. Tässä vaiheessa on jo hyvä tehdä liiketoimintasuunnitelman, joka auttaa hahmotamaan yrityksen toimintaa, taloutta ja markkinointia. On kuitenkin muutama asia, jotka pitää käydä läpi ja toteuttaa ennen, kuin mahdollinen toiminta on pyörimässä. Yrityksen voi perustaa jokainen, mutta palveluiden myyminen hyvinvointialueille sisältää ehtoja, jotka tulee täyttää.

Ammatillisella tukihenkilöllä on oltava alalle sopiva koulutus. Ammatillinen tukihenkilö voi olla esimerkiksi **sosiaali-, terveys-, kasvatust-, opetus-, taide-, liikunta-alan tai nuorisotyön ammattilainen, jolla on kokemusta lasten ja nuorten kanssa työskentelystä**. Tukihenkilöt ovat vaitiolovelvollisia, ja vaitiolovelvollisuus jatkuu myös vapaaehtoistyön päättymisen jälkeen. (THL, 2023)

Kun sopiva yritysmuoto on löytynyt, niin tämän jälkeen edessä on yrityksen rekisteröinti. Suomessa yrityksen rekisteröinti tapahtuu pääasiassa Patentti- ja rekisterihallituksen kautta. Osakeyhtiöillä, kommandiittiyhtiöillä, avoimilla yhtiöillä ja osuuskunnilla on aina velvollisuus rekisteröityä kaupparekisteriin. Yksityisten elinkeinonharjoittajien (*toiminimiyrittäjien*) tulee puolestaan useimmissa tapauksissa tehdä perustamisilmoitus kaupparekisteriin. (Patentti- ja rekisterihallitus, n.d.)

Aluksi on hyvä tarkistaa patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivustolta nimipalvelusta, se että onko haluamasi yrityksen nimi vapaana. Tämä löytyy osoitteesta <https://nimipalvelu.prh.fi/nipa/fi>.

Varsinainen yrityksen rekisteröinti tapahtuu osoitteessa.
<https://www.suomi.fi/palvelut/verkkoasiointi/yritys-ja-yhteisotietojarjestelma-yti-patentti-ja-rekisterihallitus/f50a4802-ebe9-4b6a-b25e-1246c92a035c>

Yksityisen elinkeinonharjoittajan (toiminimiyrittäjän) perustamisilmoitus maksaa tällä hetkellä (22.4.2025) 70 euroa.

Osakeyhtiön perustamisilmoitus (22.4.2025) 370 euroa.

Osakeyhtiön ohjattu perustaminen YTJ-palvelussa sähköisesti maksaa 280 euroa. (22.4.2025) (PRH, 2024)

8.2 Yritysmuodon valinta

Kun perustetaan sosiaalipalveluja tarjoava yritys, kuten ammatillisen tukihenkilötoiminnan yritys on ensiarvoisen tärkeää valita oikea yritysmuoto. Yritysmuoto vaikuttaa muun muassa vastuukysymyksiin, verotukseen, hallinnolliseen byrokra-tiaan ja mahdollisuuksiin kehittää yritystoimintaa.

Ammatillisen tukihenkilötoiminnan yrityksissä toimitaan usein tiiviisti asiakkaiden ja hyvinvointialueiden kanssa. Toiminnan luonne asettaa vaatimuksia muun muassa lainsäädännön noudattamiselle, eettiselle toiminnalle ja vastuullisuudelle. Yritysmuodon valintaan vaikuttaa myös toimiiko yrittäjä yksin vai halutaanko yritystoimintaa laajentaa esimerkiksi palkkaamalla työntekijöitä.

Käymme läpi yksityisen elinkeinonharjoittajan (*toiminimen*), osakeyhtiön sekä kevytyrittäjyyden osana *toiminimeä*. Nämä käymme läpi suhteellisen yksinkertaisesti ja emme paneudu niihin syvällisemmin. Kuitenkin tarkoituksena on käydä ne läpi niin, että juuri sinulla on mahdollisuus valita itsellesi sopiva yritysmuoto. (Suomi.fi, 2024)

1. Yksityinen elinkeinoharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on yritysmuotona yksinkertainen ja hallinnollisesti kevyt vaihtoehto. Arkikielessä käytetään usein termiä toiminimi, vaikka oikeudellisessa merkityksessä toiminimi viittaa ainoastaan yrityksen viralliseen nimeen, ei yritysmuotoon.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ja hänen harjoittamansa liiketoiminta muodostavat juridisesti saman oikeushenkilön, eli yrittäjä vastaa henkilökohtaisesti yrityksensä sitoumuksista ja toiminnasta. Yritystoimintaa ei voida tässä yritysmuodossa jakaa muiden yhtiökumppaneiden kanssa, vaan toiminta rekisteröidään aina yhden henkilön nimiin. Tästä huolimatta yritystoimintaa on mahdollista toteuttaa käytännössä yhdessä esimerkiksi puolison kanssa esimerkiksi jakamalla tehtäviä tai tuloja, mutta varsinaista yhtiösopimusta ei tällöin muodostu. (Mnilex, n.d.)

Toiminimi on yksinkertainen ja kevyin yritysmuoto, jossa yrittäjä toimii yksin. Se sopii hyvin yksinyrittäjälle, jolla on vakiintunut asiakaskunta ja kohtuullinen liiketoiminnan riski. Toiminimellä yrittäjä on henkilökohtaisesti vastuussa yrityksen taloudellisista sitoumuksista, mutta hallinnollinen taakka on kevyempi verrattuna osakeyhtiöön. Tämä on helppo perustaa, kevyt hallinnoida sekä kaikki voitot ovat yrityksen käytettävissä heti. Lisäksi tämän etuna on se, että tätä voi hyödyntää myös kevytyrittäjyyden kautta esimerkiksi op-kevytyrittäjä palvelussa.

Toiminimen rekisteröiminen on yksityiselle elinkeinonharjoittajalle pakollista neljässä tilanteessa. Rekisteröiminen on pakollista silloin kun elinkeinonharjoittaja harjoittaa ilmoituksen- tai luvanvaraista elinkeinoa. Suomessa yksityisenä elinkeinonharjoittajana voi toimia Euroopan talousalueella asuva luonnollinen henkilö. Oikeus elinkeinon harjoittamiseen on säädetty elinkeinolaissa. Mikäli harjoitettava elinkeinotoiminta on kaupparekisterilain mukaan ilmoituksen- tai luvanvaraista, tulee siitä tehdä perustamisilmoitus kaupparekisteriin ennen toiminnan aloittamista. (Mnilex, n.d.) *Ammatillinen tukihenkilötoiminta kuuluu ilmoituksenvaraiseen toimintaan.*

Elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus rekisteröidä toiminimi, mikäli hänellä on elinkeinotoimintaa varten pysyvä toimipaikka, eli liiketila, joka on erillään hänen omasta asunnostaan. Toiminimi on rekisteröitävä silloin, kun elinkeinonharjoittaja työllistää muita henkilöitä kuin oman aviopuolisonsa tai alaikäisen lapsensa tai lapsenlapsensa. Toiminimi tulee rekisteröidä myös silloin, jos elinkeinonharjoittaja haluaa suojata valitsemansa toiminimen ja estää muita käyttämästä samaa nimeä. (Mnilex, n.d.)

Yksityiseltä elinkeinonharjoittajalta ei kaikissa tapauksissa edellytetä toiminimen rekisteröimistä liiketoiminnan aloittamiseksi. Mikäli toiminimi kuitenkin halutaan rekisteröidä, niin se tehdään perustamisilmoituksella, joka toimitetaan kaupparekisteriin joko sähköisesti tai paperilomakkeella. Toiminimen rekisteröinti tarjoaa suojaa yrityksen nimelle sillä kaupparekisteri tarkistaa täyttääkö ehdotettu nimi rekisteröintikelpoisuuden vaatimukset. Nimen hyväksyminen vahvistetaan erikseen ja siksi on suositeltavaa odottaa virallista päätöstä ennen kuin nimeä käytetään esimerkiksi markkinointimateriaalissa. Näin voidaan välttää tilanne, jossa yrityksen viestintä tai visuaalinen ilme joudutaan muuttamaan sikäli, mikäli nimi ei saa hyväksyntää. Perustamisilmoituksessa tulee lisäksi ilmoittaa yrityksen toimiala, joka kirjataan osaksi kaupparekisterimerkintää. Tämä antaa yleiskuvan yrityksen harjoittamasta liiketoiminnasta ja toimii osaltaan myös tiedonlähteenä sidosryhmille. (Mnilex, n.d.) Tuotettaessa ammatillisia tukihenkilöpalveluita yrityksen toimiala on muut muualla luokittelemattomat sosiaalihuollon avopalvelut (88999) (Tilastokeskus, 2008)

2. Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on yleinen yritysmuoto, jos toiminta on laajempaa tai siitä halutaan kehittää kasvava ja ammattimainen palveluntuottaja. Osakeyhtiön perustaminen edellyttää vähintään yhden perustajan, joka voi olla joko luonnollinen henkilö tai

toinen yritys. Osakeyhtiön perustamiseen liittyy kaksi virallista perustamisasiakirjaa: perustamissopimus ja yhtiöjärjestys. Nämä asiakirjat on liitettävä osaksi perustamisilmoitusta. Mikäli perustamisilmoitus tehdään sähköisesti, niin järjestelmä tuottaa perustamissopimuksen ja yhtiöjärjestyksen automaattisesti, mikä helpottaa tätä prosessia.

Osakeyhtiön perustajien kannattaa tarvittaessa laatia osakassopimus, joka määrittelee osakkaiden väliset oikeudet ja velvollisuudet. Osakassopimus on yksityinen sopimus, eikä sitä rekisteröidä kaupparekisteriin. Osakeyhtiömuodossa toimiva yrittäjä ei ole henkilökohtaisessa vastuussa yhtiön veloista tai sitoumuksista. Vastuu rajoittuu osakkaan yhtiöön sijoittamaan pääomaan. Yksityisen osakeyhtiön osalta ei ole voimassa vähimmäispääomavaatimusta mikä madaltaa kynnystä yhtiömuodon valintaan erityisesti pienemmässä liiketoiminnassa. (Suomi.fi, 2025)

Perustamissopimuksessa on esitettävä keskeiset tiedot osakeyhtiöstä. Näitä ovat yhtiön nimi, osakkaiden nimet ja heidän merkitsemiensä osakkeiden määrä, osakkeiden mahdollinen merkintähinta sekä viimeinen maksupäivä. Lisäksi sopimuksessa tulee mainita hallituksen jäsenet, tilikausi sekä mahdolliset muut toimieliimet, kuten tilintarkastaja ja varatilintarkastaja, toimitusjohtaja sekä hallintoneuvoston jäsenet, mikäli tällaisia on nimetty.

Yhtiöjärjestys voi olla sisällöltään melko suppea ja sen vähimmäissisältöön kuuluvat yhtiön nimi, kotipaikka (joka on Suomen kunta) sekä yhtiön toimiala. Näiden tietojen tulee olla selkeästi määriteltyjä, sillä ne muodostavat yhtiön virallisen toiminnan perustan. Halutessasi voit kirjata yhtiöjärjestykseen määräyksiä esimerkiksi: yhtiösi edustamisoikeuksista, yhtiökokouksesta, hallituksen jäsenten määrästä ja valinnasta, osakepääomasta, osakkeiden määrästä ja lunastusoikeudesta sekä mahdollisista rinnakkaistoiminimistä. (Suomi.fi, 2025)

Osakeyhtiön hallintorakenne muodostuu yhtiökokouksesta, hallituksesta ja mahdollisesta toimitusjohtajasta. Yhtiökokous on ylin päättävä elin, jossa osakkeenomistajat käyttävät äänivaltaansa osakeomistuksensa mukaisesti. Hallitus vastaa

yhtiön strategisesta johtamisesta ja toiminnan valvonnasta. Toimitusjohtajan tehtävänä on yhtiön operatiivinen johtaminen, mikäli hallitus katsoo tarpeelliseksi nimetä sellaisen. (Suomi.fi, 2025)

3. Kevytyrittäjyys osana yksityistä elinkeinoharjoittamista

Kevytyrittäjyys on Suomessa yleistynyt joustava ja matalan kynnyksen tapa harjoittaa yrittäjämäistä toimintaa ilman oman yrityksen perustamista. Se tarjoaa mahdollisuuden laskuttaa tehdystä työstä laskutuspalvelun kautta, jolloin yrittäjyyteen liittyvä byrokratia, kuten kirjanpito ja verotus hoidetaan palvelun toimesta. Tämä toimintamalli sopii erityisesti niille, jotka haluavat testata liikeideaansa, hankkia lisäansioita tai toimia sivutoimisinä yrittäjinä. Tätä palvelua voi käyttää myös omalla Y-tunnuksella. (OP-Kevytyrittäjä, n.d.)

Tämän aiheen esiin tuominen on perusteltua erityisesti laskutusteknisestä näkökulmasta, sillä kevytyrittäjyyspalveluiden hyödyntäminen tarjoaa käytännöllisen ja hallinnollisesti kevyemmän tavan palveluiden tuottamiseen ja laskuttamiseen. Jos olet perustanut toiminimen, niin voit hyödyntää kevytyrittäjyyteen liittyviä palveluita. Voit ilmoittaa esimerkiksi op-kevytyrittäjä palveluun omat tietosi ja hoitaa laskutuksen helposti sitä kautta. (OP-Kevytyrittäjä, n.d.)

8.3 Viranomaisasiat

Nyt kun yritysmuoto on saatu päätettyä, nimi valittua ja täten saatu yritys perustettua on syytä paneutua viranomaisasioihin. Tämä on nykyään suhteellisen yksinkertainen prosessi. Kaikkien yritysten, jotka tarjoavat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita on tehtävä ilmoitus Valviran Soteri-rekisteriin ja haettava sähköisesti rekisteröinti lupaa. (Valvira, n.d.)

Palveluntuottajan rekisteröintimaksut ovat tällä hetkellä seuraavan suuruisia. (pvm. 22.4.2025)

- *Yksityinen elinkeinonharjoittaja: 360 euroa*
- *Muut yhtiömuodot, kuten osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset 1–3 henkilöä: 750 euroa*
- *Muut yhtiömuodot, kuten osakeyhtiöt, säätiöt ja yhdistykset yli neljä henkilöä 1 100 euroa*

Muita mahdollisia maksuja on rekisteriote Soteri-rekisteristä, joka on 60 euroa. (Valvira, n.d.) Rekisteröintipäätökset ovat maksullisia ja maksu peritään myös kielteisistä päätöksistä. (Finlex, 2023) Rekisteriote on tärkeä asiakirja, joka voi olla tarpeen joissakin tilanteissa esimerkiksi sopimuksia solmittaessa. Julkiset hankintayksiköt tai muut yhteistyökumppanit voivat vaatia rekisteriotetta varmistaakseen palveluntuottajan rekisteröinnin sekä laillisuuden. Lisäksi valvontaviranomaiset voivat pyytää rekisteriotetta tarkistaakseen palveluntuottajan rekisteröintitiedot. Toiminnan muutoksessa tilanteessa, missä palveluala laajenee tai vastuuhenkilö vaihtuu, niin rekisteriote voi olla tarpeen muutoshakemusten yhteydessä. (PRH, 2024)

8.4 Liiketoimintasuunnitelma

Hyvin laadittu liiketoimintasuunnitelma on keskeinen työkalu jokaiselle aloittavalle yrittäjälle, sillä se muodostaa perustan koko yritystoiminnalle. Liiketoimintasuunnitelma jäsentää yrityksen tarkoituksen, tavoitteet ja toimintatavat ja se toimii sekä suunnittelun apuvälineenä, että viestinnän välineenä esimerkiksi rahoittajille, yhteistyökumppaneille ja muille sidosryhmille. Aloittelevalla yrittäjällä pääsee alkuun yksinkertaisella versiolla. Liiketoimintasuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat. (Yrittajat, n.d.)

Liikeidea on hyvä määritellä ytimekkäästi. Kerro mitä tuotteita tai palveluja tarjoat, kenelle ne on suunnattu ja millä tavalla ne toimitetaan asiakkaille. Kuvaa

myös, mikä tekee liikeideastasi ainutlaatuisen – miten erotut kilpailijoistasi ja ketkä ovat keskeiset kilpailijasi markkinoilla. Keitä **asiakkaasi** ovat? Miten pääset kontaktiin heidän kanssaan? Arvioi millaista kysyntää tarjoamillesi **tuotteille tai tarjoamillesi palveluille** on markkinoilla. Kuvaa minkälaiseen tarpeeseen tai ongelmaan ne vastaavat ja miten ne tuottavat arvoa asiakkaalle. Tuo esiin miksi asiakkaat valitsisivat juuri sinun ratkaisusi muiden vaihtoehtojen sijaan. Määrittele millä eri tavoilla yrityksesi tuottaa **tuloa** eli millä keinoin myyntiä syntyy ja kuinka asiakkaat maksavat tuotteistasi tai palveluistasi. Kuvaa hinnoitteluperusteet. Miten tuotteet tai palvelut hinnoitellaan ja mihin hinnoittelustrategia perustuu (esim. kustannukset, markkinahinnat, asiakasarvo). Aseta realistiset myyntitavoitteet, esimerkiksi päivittäisenä, viikoittaisena, kuukausittaisena tai vuosittaisena myyntinä. Voit konkretisoida tavoitteita määrittämällä myytyjen tuotteiden määrän tai arvioimalla asiakasmäärät eri ajanjaksoina. Arvioi liiketoimintaasi mahdollisesti kohdistuvat **riskit**. Pohdi millaisia taloudellisia, toiminnallisia, juridisia tai markkinariskejä yrityksesi voi kohdata ja mitä seurauksia näiden riskien toteutumisella voi olla toiminnan jatkuvuudelle tai kannattavuudelle. Kuvaa myös millä keinoilla voit ennakoida ja hallita näitä riskejä. (Yrittajat, n.d.)

Aloittavan yrittäjän on tärkeä huomioida tuntihinnan lisäksi mahdolliset aiheutuvat kilometrikorvaukset. Tämän lisäksi on hyvä huomioida myös mahdolliset peruuntuneet käynnit ja siitä syntyvä veloitus. Tämä voi olla esimerkiksi 2 tunnin veloitus, mikäli sovittu aika peruutetaan alle 24 tuntia sovituksista ajasta.

Riskien arvioinnissa voit hyödyntää esimerkiksi SWOT-analyysiä, jossa tunnistetaan yrityksen sisäiset vahvuudet ja heikkoudet sekä ulkoiset mahdollisuudet ja uhat. SWOT-analyysi tarjoaa selkeän rakenteen riskien ja kehittämiskohteiden hahmottamiseen osana liiketoiminnan suunnittelua. Liikeidea rakentuu usein yrittäjän aiemman osaamisen ja kokemuksen varaan. Tämän vuoksi liiketoimintasuunnitelmassa on suositeltavaa tuoda esiin yrittäjän keskeiset vahvuudet sekä osa-alueet, joilla osaamista on tarpeen kehittää. Mikäli yrityksen perustamiseen

osallistuu useampi henkilö, niin kannattaa suunnitelmassa kuvata muiden osallistujien koulutus, kokemus ja erityisosaaminen.

Liiketoimintasuunnitelman laatimiseen on saatavilla erilaisia valmiita malleja ja työkaluja. Perinteisen liiketoimintasuunnitelman ohella vaihtoehtona on esimerkiksi business model canvas-malli, joka soveltuu niin uusien liikeideoiden jäsentämiseen, kuin olemassa olevan liiketoiminnan kehittämiseen. Erilaisia mallipohjia löytyy helposti hakukoneiden avulla käyttämällä hakusanoja, kuten liiketoimintasuunnitelmapohja tai business model canvas. (Yrittajat, n.d.)

8.5 Omavalvontasuunnitelma

Vuoden 2024 alussa voimaan tullut valvontalaki velvoittaa julkisia ja yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia laatimaan ja julkaisemaan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman. Tämä omavalvonnan suunnitelman tekeminen koskee lähtökohtaisesti kaikkia palveluntuottajia toimijan koosta, oikeudellisesta muodosta ja toiminnan luonteesta riippumatta. (Valvira, n.d.)

Omavalvonta tarkoittaa palveluntuottajan itse toteuttamaa suunnitelmallista laadunhallintaa, jonka tavoitteena on varmistaa toiminnan asianmukaisuus, palvelujen laatu, sekä asiakas- ja potilasturvallisuus. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alalla omavalvonnalla on keskeinen rooli, sillä palveluntuottajalla on ensisijainen vastuu tarjoamiensa palvelujen turvallisuudesta ja laadusta. Omavalvonnan toteuttaminen perustuu sekä ammatillisiin velvoitteisiin, että lainsäädäntöön. Useissa sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa laeissa säädetään velvollisuudesta laatia ja ylläpitää omavalvontasuunnitelma, jonka avulla toiminnan riskejä voidaan tunnistaa ja ehkäistä ennakoivasti. Palvelujen tuottajan täytyy tehdä suunnitelma, miten toiminnassa edistetään asiakkaiden turvallisuutta, palvelujen laatua, asiakkaiden hyvää kohtelua ja asiakkaiden itsemääräämisoikeutta.

Palveluntuottajan tulee varmistaa, että toiminta on lainsäädännön, viranomaismääräysten, lupaehtojen sekä omien laatukriteerien mukaista. Toiminnan asianmukaisuus ja laatu ovat keskeisiä osa-alueita erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, joissa asiakas- ja potilasturvallisuus on ensiarvoisen tärkeää.

Vuoden 2024 alussa voimaan tullut valvontalaki edellyttää, että kaikki julkiset ja yksityiset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat laativat ja julkaisevat sähköisen palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman. Suunnitelman on katettava kattavasti kaikki kyseisessä yksikössä tarjottavat palvelut, mukaan lukien palveluntuottajan itse tuottamat, ostopalveluina hankitut sekä alihankintana järjestetyt palvelut tai palvelun osat. Omavalvontasuunnitelman keskeisenä tavoitteena on edistää palvelujen laatua, turvallisuutta ja jatkuvaa kehittämistä. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että asiakkaat saavat palveluja, jotka täyttävät voimassa olevan lainsäädännön ja palvelusopimusten vaatimukset. (AVI, 2024)

Lähtökohtaisesti kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien on laadittava palveluyksikkökohtainen omavalvontasuunnitelma riippumatta toimijan koosta, oikeudellisesta muodosta tai toiminnan erityispiirteistä. Velvoite koskee niin pieniä kuin suuria toimijoita ja kattaa sekä yksityiset että julkiset palveluntuottajat. Omavalvontasuunnitelma on keskeinen osa toiminnan laadunhallintaa ja sen avulla varmistetaan palvelujen turvallisuus, laatu ja lainmukaisuus kaikissa palveluyksiköissä. *Palveluntuottaja, jolle on rekisteröity palveluyksikkö Soteri-rekisteriin. Palveluntuottaja, jonka palveluyksikkö toimii toisen tiloissa. Palveluntuottaja, jonka toiminta on pienimuotoista, satunnaista tai ilman toimipaikkaa tapahtuvaa. Palveluntuottaja, joka tuottaa hyvinvointialueelle ostopalvelua tai toimii ostopalveluntuottajan alihankkijana.*

Valvontalain mukaan omavalvontasuunnitelma on julkaistava julkisessa tietoverkossa tai muulla sen julkisuutta edistävällä tavalla. Valvontalaki jättää palveluntuottajalle harkintavaltaa sen suhteen millä tavoin omavalvontasuunnitelma julkaistaan. Laki ei edellytä, että palveluntuottajalla tulisi olla omat verkkosivut suun-

nitelman julkaisemista varten. Lainsäädännön esitöissä on esitetty vaihtoehtoisena esimerkkinä muunlainen julkisuutta edistävä julkaisutapa, kuten tiedotteen toimittaminen asiakkaille ja potilaille.

Omavalvontasuunnitelman julkaisemisvelvoite tukee palvelujen avoimuutta ja lisää toiminnan läpinäkyvyyttä. Mikäli suunnitelmaan tehdään muutoksia, on päivitetty versio asetettava julkisesti nähtäville viivytystä, että ajantasainen tieto on helposti asiakkaiden ja muiden sidosryhmien saatavilla. (Valvira, n.d.)

8.6 Asiakashankinta

Asiakkaita saadaksesi sinulla tulee olla kaikki yrityksen perusasiat kunnossa, että voit osallistua kilpailutuksiin mukaan. Ajankohtaiset julkisten hankintojen kilpailutuksen löytyy osoitteesta [Hilma - Etusivu](#). Sieltä löytyy sivun ylälaidasta linkki hae hankintoja, jota kautta voit etsiä oman alueesi auki olevat julkiset hankintailmoitukset. Sivustolle on rekisteröidyttävä ennen kuin voit osallistua kilpailutuksiin. (HILMA, n.d.)

Mikäli löydät sinua kiinnostavan hankintailmoituksen ja haluat tarjota palveluitasi, niin sivulta löytyy linkki, jossa lukee, että osallistu hankintaan. Tämä linkki ohjaa sinut Cludia tarjouspalvelujen sivustolle <https://tarjouspalvelu.fi/Default/Index> ja täällä voit tehdä varsinaisen tarjouksen hankintaan, joka on sillä hetkellä voimassa. Myös tälle sivustolle pitää rekisteröityä.

Voit etsiä sivustoilta oman hyvinvointialueesi meneillään olevat hankinnat. Helsingin kaupunki ja Ahvenanmaan maakunta eivät kuulu hyvinvointialueisiin, vaan vastaavat itsenäisesti alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä. Nämä hankinnat löytyvät kuitenkin yhtä lailla Hilma ja Cludia palveluista. (STM, 2024)

Riippuen alueestasi ja heidän hankinta käyttäytymisestään riippuen, voit myös tehdä suoraan sopimuksia jonkun tietyn asiakkaan kanssa. Tällöin sosiaalityöntekijä tekee päätöksen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Mutta täten voit myös

suoraan markkinoida itse itseäsi jollekin tietylle sosiaalityöntekijälle jonkun tietyn lapsen tai nuoren kohdalla. Tämänkaltainen menettely on käytössä mahdollisesti silloin, kun luottamussuhde on jo rakentunut lapsen ja toisen osapuolen välille. Myös muut syyt ovat mahdollisia. Tällaisessa tilanteessa teet sopimuksen suoraan oman alueen hyvinvointialueen kanssa.

Tämä voi olla uudelle pienyrittäjälle usein se nopein ja helpoin tie yrittäjyyteen. Esimerkki tilanne voi olla se, että työntekijällä työpaikka vaihtuu ja asiakas haluaisi jatkaa tukihenkilötoimintaa tutun työntekijän kanssa. Kun asiakassuhteen perusta on kunnossa, niin se voi toimia lähtökohtana ja innostaa toimimaan työskentelyssä oman yrittäjyyden kautta. Tämän lisäksi sosiaalitoimeen on jo valmiit olemassa olevat kontaktit.

Muutoinkin hyvinvointialueen sosiaalitoimeen voi markkinoida itseään. Siten on myös mahdollista saada asiakkaita. Kuitenkin sosiaalitoimi etsii aina sen tyylistä henkilöä, joka toimii tietyn asiakkaan kanssa parhaiten. (HILMA, n.d.)

8.7 Laskutus

Hinnoittelu on asia, minkä joudut miettimään viimeistään siinä kohtaa, kun sinulla on asiakas. Hinnoittelu kannattaa miettiä siten, että se kattaa toiminnasta aiheutuvat kulut ja myös siten, että se mahdollistaa myös heikompien aikojen ylitse-pääsyn. Ylihinnoittelulla ei asiakkaita kuitenkaan tule, joten alan tuntemus hintojen osalta on tässä kohtaa hyvä olla tiedossa. Tässä voit apuna käyttää googlea tai muuta muualta saatua tietoa, jonka kautta löydät mahdollisesti toteutuneita tai tarjottuja hintoja. Voit tehdä yrityksesi laskutuksen itse tai käyttää ulkoisia palveluita. Voit käyttää tilitoimistoa tai hyödyntää kevytyrittäjä palveluita esimerkiksi op-kevytyrittäjät tai ukko.fi. (UKKO.fi, n.d.; OP-Kevytyrittäjä, n.d.)

Yksityinen elinkeinoharjoittaja (*toiminimiyrittäjä*) on yleinen yritysmuoto erityisesti pienimuotoisessa palvelutoiminnassa, kuten tukihenkilötoiminnassa. Yrittäjä

vastaa itse omasta laskutuksestaan. Tämä edellyttää ymmärrystä taloushallinnon perusperiaatteista sekä lainsäädännön vaatimuksista.

Laskutuksessa on tärkeää, että lasku sisältää kaikki tarvittavat tiedot. Näitä ovat yrittäjän nimi, Y-tunnus ja osoitetiedot, asiakkaan nimi ja osoite, laskun päiväys ja yksilöivä laskunumero, maksuehdot ja eräpäivä, pankkitilitiedot (esim. IBAN) sekä selkeä erittely palveluista tai tuotteista. Mikäli yrittäjä on arvonlisäverovelvollinen niin laskuun on lisättävä myös arvonlisäverotiedot, kuten veroton hinta, ALV-prosentti, veron määrä ja verollinen kokonaissumma. Toisaalta kun myydään sosiaalialan palveluita, on verokanta aina 0 %. Tämä verokanta pitää hakea erikseen.

Arvonlisäverovelvollisuus alkaa, kun yrityksen liikevaihto ylittää 15 000 euroa vuodessa. Tällöin yrityksen on rekisteröidyttävä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin ja ilmoitettava arvonlisävero laskuissa. Mikäli yrittäjä ei ole ALV-rekisterissä, niin laskuun ei lisätä arvonlisäveroa, mutta tällöin on suositeltavaa mainita, että yrittäjä ei ole arvonlisäverovelvollinen.

Laskutus voidaan hoitaa manuaalisesti esimerkiksi tekstinkäsittely- tai taulukkolaskentaohjelmilla, mutta yhä useammin käytetään sähköisiä laskutusohjelmia, jotka tukevat myös verkkolaskutusta. Verkkolaskujen lähettäminen on yleistynyt erityisesti silloin, kun asiakkaina on julkisia toimijoita tai suurempia yrityksiä, jotka edellyttävät verkkolaskumuotoa.

Toiminimiyrittäjällä on mahdollisuus pitää yksinkertaista, eli yhdenkertaista kirjanpitoa mikäli toiminta on pienimuotoista. Kirjanpito perustuu saatujen ja maksettujen suoritusten kirjaamiseen. Laskut ja muut tositteet muodostavat keskeisen osan kirjanpitoa ja niitä on säilytettävä kirjanpitolain mukaisesti. Yritystoiminnan verotus perustuu vuosittaiseen verotettavaan tuloon, joka lasketaan tulojen ja menojen erotuksena.

Laskutuksessa on tärkeää toimia suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti. Palveluiden laskuttaminen on hyvä tehdä mahdollisimman pian suorituksen jälkeen. Mikäli maksua ei saada ajallaan voidaan asiakkaalle lähettää maksumuistutus ja periä viivästyskorkoa, mikäli siitä on sovittu etukäteen. Yrittäjän on tärkeää seurata laskutuksen ja maksuliikenteen ajantasaisuutta, sillä se vaikuttaa suoraan yrityksen kassavirtaan ja taloudelliseen tilanteeseen (Yrittäjät, n.d.)

Yrityksesi laskutuksen voit hoitaa eri tavoin: verkkolaskuina, sähköpostitse toimitettavina laskuina tai perinteisinä paperilaskuina. Riippumatta laskun muodosta niin sen tulee sisältää kaikki arvonlisäverolain edellyttämät tiedot, kuten laskun loppusumma, maksuehdot sekä eräpäivä.

Laskut tulee säilyttää vähintään kuuden vuoden ajan kirjanpitolain mukaisesti. Mikäli asiakas ei suorita maksua eräpäivään mennessä, on suositeltavaa lähettää maksumuistutus. Tarvittaessa maksun periminen voidaan siirtää perintätoimiston hoidettavaksi. Näin varmistetaan yrityksen kassavirran hallinta ja maksukäyttäytymisen seuranta. (Suomi.fi, 2024)

Esimerkiksi OP-kevytyrittäjä sivuston kautta laskutus on helppoa. Laskuun tarvitsee laittaa ainoastaan veloittettavat summat. OP-kevytyrittäjä sivusto luo sinulle yrittäjänä alv. 0 % laskutuskannan. Tämä edellyttää, että palvelusi löytyy Soterirekisteristä. OP-kevytyrittäjä sivusto vähentää automaattisesti myös liiketoiminnasta aiheutuvat kulut, kunhan toimitat tositteet sinne. Lisäksi OP-kevytyrittäjä hoitaa puolestasi kirjanpidon sekä veroilmoituksen. Tämä on joustava ja helppo tapa aloittaa yrittäjänä. Tosin jonkin verran kuluja tulee enemmän, kun esimerkiksi tilitoimistolla voi olla. Mikäli yritystoiminta on pienimuotoista ja toiminta alussa, niin tämä on varsin varteenotettava vaihtoehto. (OP-Kevytyrittäjä, n.d.)

Tilitoimiston käyttö oman laskuttamisen tai op-kevytyrittäjä palvelun kautta on hyvä valinta. Tilitoimisto hoitaa kirjanpidon, palkanlaskennan, veroilmoitukset ja muut taloushallinnon rutiinit puolestasi, jolloin voit itse keskittyä ydinliiketoimin-

taasi. Ammattitaitoinen tilitoimisto tuntee verolainsäädännön, kirjanpitosäännökset ja viranomaisveloitteet. Tämä vähentää riskiä virheisiin ja säästää mahdollisilta sanktioilta. Monet tilitoimistot tarjoavat myös konsultointia, kuten budjetointia, kassavirran seurantaa ja kannattavuuden analysointia, mikä auttaa yritystäsi kehittymään ja kasvamaan hallitusti. Hyvä tilitoimisto käyttää nykyaikaisia sähköisiä taloushallinnon järjestelmiä, jotka mahdollistavat reaaliaikaisen seurannan ja raportoinnin. Näin sinulla yrittäjänä on aina ajankohtaista tietoa yrityksesi taloudesta. Tilitoimisto tuo jatkuvuutta yrityksen toimintaan esimerkiksi tilanteissa, joissa yrittäjä itse sairastuu tai joutuu muusta syystä pois työstä – taloushallinto pysyy silti kunnossa. Ammattimaisesti hoidettu kirjanpito mahdollistaa verotuksen suunnittelun siten, että vältetään tarpeettomat verot ja hyödynnetään lailliset vähennykset ja edut. Kun tiedät, että talousasiat ovat ammattilaisten käsissä niin, se vähentää varsinkin pienyrittäjien stressiä ja huolta. (Taloushallintoliitto, n.d.)

Yrittäjän eläkevakuutus eli YEL ei ole kaikissa tilanteissa pakollista. Olet velvollinen ottamaan sen, mikäli kaikki kolme seuraavista kohdista täyttyy. Olet 18–69-vuotias, toimintasi kestää vähintään neljä kuukautta ja työtulosi on vähintään 9 208,43 euroa vuodessa ja 767,37 euroa kuukaudessa (23.42025) (UKKO.fi, n.d.)

8.8 Kirjaaminen

Kirjaaminen on tärkeä osa ammatillisen tukihenkilön työtä. Kirjaamisella todennetaan ja dokumentoidaan tapahtumat. Mikäli sinulla on oma ammatillista tukihenkilö palvelua tuottava yritys, niin olet myös vastuussa kirjaamisesta. Se kuinka ja mihin kirjaat, on sinun ja työntilaaajan eli sosiaalihuollon välinen asia. Kirjaamisessa ei ole pakko käyttää myynnissä olevia ohjelmia esimerkiksi lifecare, nappula tai DomaCare. Kirjaaminen on kuitenkin tehtävä niin, että tieto ei päädy ulkopuolisten käsiin. Voit esimerkiksi kirjata asioita omalla työkoneellasi ja luoda työpöydälle salatun kansion, johon tiedot tallennat. Tällöin tietoturvasuus ei pääse vaarantumaan. Se kuinka raportoit ja kuinka usein, on sinun ja työntilaaajan välinen asia. Jokainen tapaaminen tulisi kirjata jollakin tasolla ja tehdä niistä kooste, niin tällai-

sessä tilanteessa dokumentointi on ajantasaista ja luotettavaa. Koosteet ovat tärkeä lähettää sovitusti sosiaalityöntekijälle. Näistä asioista voitte sopia yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. (Valoosa, 2025)

Hyvän dokumentoinnin periaatteisiin kuuluu, että kirjaus on eettisesti kestävä, asiallista ja se on asiakaslähtöistä, yhdenmukaista, ajantasaista, tietoturvallista sekä tieto on hyödynnettävissä. Voidaan ajatella, että kirjaaminen on myös valintojen tekemistä. Kirjaa se, mikä on olennaista ja mitä saatat tarvita työssäsi. (So-com, 2019)

9 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN RAPORTOINTI

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, joka sisältää erillisen oppaan. Kirjoitimme opinnäytetyöhön myös faktatietoa ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta ja taustatietoa erilaisista teorioista sekä työotteista. Opinnäytetyön raportointi sisältää tietoa ammatillisena tukihenkilönä toimimisesta sekä tietoa oman yrityksen perustamisesta. Tämän lisäksi erillinen opas on kaikkien löydettävissä opinnäytetyön liitteenä Theseus palvelusta, osoitteesta [Ammattikorkeakoulut - Theseus](#).

Opinnäytetyön tuotoksena valmistimme erillisen oppaan, jossa käsitellään, että miten aloittaa oma yritys ammatillisten tukihenkilöpalveluiden saralla. Oppaan on tarkoitus olla selkeä ja informatiivinen. Opinnäytetyö toimii myös oppaana ja tarjoaa sekä alalle aikoville yrittäjille, että toimintaa jo harjoittaville yrittäjille selkeitä vinkkejä toiminnan aloittamiseen tukihenkilötoiminnan kentällä.

Tukihenkilönä työskentelyssä on tärkeää työskennellä asiakasta kunnioittaen. Lisäksi tulee muistaa asiakkaan itsemääräämisoikeus. Lisäksi työskentelyssä tulee ottaa huomioon myös asiakkaan omat toiveet. Työntekijän pitää tiedostaa se, että asiakassuhde on aina luottamukseen perustuvaa työtä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että asiakkaan yksityisyyttä koskevia asioita ei kerrota ulkopuolisille ilman asiakkaan lupaa, ellei kyseessä ole lain vaatima ilmoitusvelvollisuus. Työskennellessä erilaisten asiakkaiden kanssa on myös huomioitava, että työntekijän tulee olla vastuullinen ja toimia asiakkaan parhaaksi. Huomioiden asiakkaan hyvinvointi ja turvallisuus kaikella tavalla. Tukihenkilön pitää olla myös avoin sekä rehellinen asiakkaan suuntaan. Työntekijän tulee huomioida omat ammattitaitonsa rajat ja mikäli ne tulevat vastaan. Mikäli oma ammattitaito ei enää riitä, niin siitä on rehellisesti myös kerrottava ja pyydettyä tarpeen tullen apua. Ammatillinen tukihenkilötoiminta vaatii osaamisen päivittämistä ja itsensä kehittämistä, että voi tarjota ajankohtaista ja asiakkaan tarpeisiin vastaavaa tukea. Eettisyyteen kuuluu myös velvollisuus kehittää omaa ammattitaitoa ja pysyä ajan tasalla alalla tapahtuvista

muutoksista sekä uusista toimintatavoista. Näillä periaatteilla ammatillinen tukihenkilö kykenee työskentelemään eettisesti sekä ammatillisesti oikein kunnioittaen samalla asiakasta ja hänen tarpeitaan.

10 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa työelämää palveleva toiminnallinen kokonaisuus, joka tukee ammatillista tukihenkilötoimintaa asiakastyössä. Työ rakentui selkeästä tarpeesta. Tarkoituksena oli kertoa, että mitä tukihenkilötoiminta on ja miten se vahvistaa asiakkaan osallisuutta, arjessa selviytymistä ja hyvinvointia. Toteutuksessa painottuivat asiakkaan yksilölliset tarpeet, voimavaroihin perustuva työote ja dialoginen vuorovaikutus, jotka ovat keskeisiä sosiaalialan ammatillisessa toiminnassa.

Opinnäytetyön tekeminen lisäsi ymmärrystä siitä, miten tärkeää on rakentaa turvallinen ja luottamuksellinen suhde. Ammatillinen tukihenkilö ei ainoastaan tue asiakasta yksittäisissä arjen tilanteissa, vaan toimii usein apuna palvelujen ja oman toiminnan ohjauksessa. Työ vaatii kuuntelemisen taitoa ja myös kykyä kohdata asiakas. Täytyy asettaa tavoitteita, jotka palvelevat asiakasta.

Toiminnallinen osuus mahdollisesti teoreettisen tiedon soveltamisen käytäntöön. Rakensimme oppaan, jonka avulla on mahdollista laittaa alkuun ammatillisen tukihenkilötoiminnan palveluja tarjoava yritys. Oppaan tekeminen tulee luomaan turvaa ja apua tulevaisuuteen tuleville yrittäjille.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että ammatillinen tukihenkilötoiminta on merkittävä osa sosiaalialan palveluita. Se täydentää muuta mahdollista tukea tarjoamalla yksilöllistä läsnä olevaa ja arkeen sijoittuvaa apua. Toiminnallinen opinnäytetyö osoittautui hyväksi tavaksi yhdistää teoreettinen tietoperusta käytännön kehittämistyöhön. Työskentelyprosessi auttoi kehittämään myös omaa ammattidentiteettiämme, sekä saimme tämän kautta myös lisää ajatuksia tulevaisuuteen ja alan mahdollisuuksiin.

Kehittämisen näkökulmasta jatkossa meidän olisi mielestämme hyvä kartoittaa tukihenkilötoimintaan osallistuvien asiakkaiden kokemuksia laajemmin, esimerkiksi kysely tai haastattelumenetelmin. Näin olisi mahdollisuus tarkemmin selvittää,

että minkä muotoiset tukitoimet ovat asiakkaiden mielestä toimivia ja mitä osa-alueita voisi vielä kehittää.

Koimme oppaan ja opinnäytetyömme kokonaisuutena laadukkaaksi. Yhdessä ne tukevat myös yrittäjyyden alkuun saattamista ammatillista tukihenkilötoimintaa ajatellen. Opas itsessään antaa hyvät perusteet ja lähtökohdat yrityksen perustamiseen sekä antaa konkreettista tietoa, että mitä yrittäjyys tällä alalla vaatii. Lisäksi opinnäytetyössä on hyvää tietoa ammatillisesta tukihenkilötyöstä yleisesti, jota hyödyntämällä saa merkittävää tietoa alaan liittyen. Työssä on valmistettu opas ja tämä on löydettävissä erillisenä liitteenä opinnäytetyön yhteydessä. Tämän lisäksi myös haastattelukysymykset ovat erillisenä liitteenä opinnäytetyön yhteydessä.

11 LÄHTEET

AVI. (18. 6 2024). Aluehallintovirasto. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://avi.fi/asioi/viranomainen/omavalvonta/sosiaalihuollon-omavalvonta>

Barnavårdsföreningen. (n.d.). Barnavårdsföreningen. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://www.bvif.fi/fi/blog/tapahtumat/voimavaraistava-tyoote/>

Beck, J. S. (2011). Cognitive behavior therapy: Basics and beyond (2nd ed.). The Guilford Press.

Bruner, J. S. (1996). Kulttuurin voimat: Koulutus ja kehitysteoria (S. Miettinen, Suom.). Tampere: Vastapaino.

Cohen, S., & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 310-357. doi:<https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310>

Elo, S. (2009). Hyvinvointia tukeva ympäristö. Teoksessa P. & Voutilainen, Gerontologinen hoitotyö (s. 9). Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Finlex. (29. 12 2023). Finlex; Sosiaali- ja terveysministeriön asetus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuosina 2024 ja 2025. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskoelma/2023/1281>

Freud, S. (2007). Johdatus psykoanalyysiin. Helsinki: Gaudeamus.

Furman, B. (2018). Monien mahdollisuuksien terapiaa. *Ratkes: Ratkaisukeskeisen terapian ja sovittelun aikakauslehti*, 1/2018. Noudettu 2.5.2025 osoitteesta https://ratkes.fi/wp-content/uploads/2021/10/Furman_Ratkes-1_2018.pdf

Goldstein, E. B. (2010). Cognitive psychology: Connecting mind, research, and everyday experience (3rd ed.). Belmont, CA: Cengage Learning.

Gray, P. (2007). Psychology (6th ed.). New York, NY: Worth Publishers.

Heikkinen, P. (2019). Kiintymyssuhdeteoria lastenpsykiatrisen hoitotyön tukena. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://www.theseus.fi/handle/10024/265864>

HILMA. (n.d.). Hankintailmoitukset. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/>

House, J. S. (1981). Work Stress and Social Support. Addison-Wesley.

Humana. (n.d.). Humana. Noudettu 21. 3. 2025 osoitteesta <https://www.humana.fi/palvelumme/avopalvelut/palvelut/amatillinen-tukihenkiloty>

Kasvun tuki. (12. 12 2022). Kasvun tuki. Noudettu 12. 2. 2025 osoitteesta <https://kasvuntuki.fi/aikakauslehti/julkaisut/kannasoja/>

Kujanpää, K. &. (2021). Käyttäytymisterapian soveltaminen sote-alalla. Terveystyön ja hyvinvoinninlaitos. Noudettu 22.4.2025 osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-742-2>

Lehtonen, M. &. (2006). Psykologian perusteet. Helsinki: WSOY.

Mattila, R. (2001). Psykologia. Helsinki : Otava.

Mielenihmeet. (n.d.). Mielenihmeet. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://mielenihmeet.fi/kehityopsykologia-ja-tarkeimmat-kehitysteoriat/>

Minduu. (n.d.). Minduu. Noudettu 23. 4. 2025 osoitteesta <https://minduu.fi/fi/psykoterapian-abc/psykoterapiasuuntaukset/kognitiivinen-kayttaytymisterapia/>

Minilex. (n.d.). Minilex. Noudettu 7. 3. 2025 osoitteesta <https://www.minilex.fi/a/yksityinen-elinkeinonharjoittaja-yrittymuotona>

Minilex. (n.d.). Minilex. Noudettu 7. 3. 2025 osoitteesta <https://www.minilex.fi/a/yksityisen-elinkeinonharjoittajan-ilmoitus>

Mnilex. (n.d.). Minilex. Noudettu 16. 2. 2025 osoitteesta <https://www.minilex.fi/a/yksityinen-elinkeinonharjoittaja-vai-toiminimi>

Määttä, K. &. (2012). Psykologiaa kasvatukseen ja opetukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Neisser, U. (1967). Cognitive psychology. New York: Appleton-Century-Crofts.

Nurmi, J.-E. (2012). Nuoruusiän psykologia. Helsinki: WSOYpro.

Ojaksela, T. (2018). *Ammatillinen tukihenkilötoiminta lastensuojelun avohuollon tukitoimena* (opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu). Theseus. Noudettu 2.5.2025 osoitteesta https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/149679/Ojaksela_Tiina.pdf

OP-Kevytyrittäjä. (n.d.). OP-kevytyrittäjä. Noudettu 23. 4. 2025 osoitteesta <https://op-kevytyrittaja.fi/>

OpenAI. (n.d.). Noudettu 2. 5. 2025 osoitteesta <https://chatgpt.com/>

Patentti- ja rekisterihallitus. (n.d.). PRH. Noudettu 21. 2. 2025 osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri.html>

Penninkangas, T. (2012). *Ammatillisen tukihenkilötyön käytännöt* [Opinnäytetyö, Jyväskylän yliopisto]. JYX. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/38669/URN:NBN:fi:jyu-201209282535.pdf>

Piaget, J. (1970). The science of education and the psychology of the child. New York, NY: Orion Press.

Poutanen, O. &. (2020). Arjen tukeminen sosiaalityössä: menetelmiä ja käytäntöjä. Helsinki: Gaudeamus.

PRH. (6. 8 2024). Patentti- ja rekisterihallitus. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto/kasittelymaksut/perustaminen.html>

Pulkkinen, L. (2002). Lapsesta aikuiseksi: Kasvatuspsykologian perusteet. Helsinki: WSOY.

Sinkkonen, J. (2004). Kiintymyssuhdeteoria – tutkimuslöydöksistä käytännön sovelluksiin. Duodecim, 1866-1873. Noudettu 22.4.2025 osoitteesta <https://www.duodecimlehti.fi/duo94437>

Socom. (2019). *Hyvä kirjaaminen sosiaalihuollossa* [PDF-julkaisu]. Noudettu 2.5.2025 osoitteesta http://www.socom.fi/wp-content/uploads/2019/12/02_Hyv%C3%A4-kirjaaminen_20191203.pdf

STM. (12. 11 2024). Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://stm.fi/hyvinvointialueet-kartalla>

Suomen riskienhallintayhdistys. (n.d.). Noudettu 2. 5. 2025 osoitteesta <https://pk-rh.fi/tools/swot.html>

Suomi. (27. 1 2025). Suomi.fi. Noudettu 20. 2. 2025 osoitteesta <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/opas/osakeyhtio/osakeyhtion-perustaminen>

Suomi.fi. (26. 2 2024). Suomi.fi. Noudettu 2. 4. 2025 osoitteesta <https://www.suomi.fi/yritykselle/talouden-hallinta-ja-verotus/yrityksen-talous-hallinto/opas/laskutus-ja-maksaminen/laskutus>

Taloushallintoliitto. (n.d.). Taloushallintoliitto. Noudettu 23. 4. 2025 osoitteesta <https://taloushallintoliitto.fi/>

THL. (14. 12 2018). THL. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen->

opas/palvelun-sisallot/yksilotyoskentely/dialogisuus-ja-ratkaisukeskeisyys#:~:text=Tavoitteiden%20asettamista%20ja%20niiden%20selkeytymist%C3%A4%20tuetaan%20rat

THL. (14. 12 2018). THL. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/sosiaalinen-kuntoutus-voimavaraistamisena>

THL. (29. 5 2024). Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Noudettu 12. 2. 2025 osoitteesta <https://thl.fi/-/ensimmainen-arvio-sosiaalihuollon-asiakasmaarista-julkisosaalihuolto-on-arjen-tukena-770-000-suomalaiselle>

THL. (7. 12 2013). Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Noudettu 7. 11. 2024 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/sosiaalipalvelut/tukihenkilot-ja-perheet#:~:text=Ammatillinen%20tukihenkil%C3%B6%20on%20esimerkiksi%20sosiaali-%2C%20terveys-%2C%20kasvatus-%2C%20opetus-%2C,luotettava%20ja%20turvallinen%20aikui>

THL. (7. 12 2023). Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Noudettu 12. 2. 2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/sosiaalipalvelut/tukihenkilot-ja-perheet>

THL. (7. 12 2023). Vammaispalvelun käsikirja. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vammaisen-henkilo-vanhempana/kiintymyssuhteen-merkitys-ja-sen-tukeminen>

Tilastokeskus. (1. 1 2008). Stat. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta https://stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/toimiala_1_20080101/code/88999

Turun ensi- ja turvakotiliitto. (23. 10 2024). Turun ensi- ja turvakotiliitto. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://tuentu.fi/traumainformoitu-tyoote-on-taito-joka-on-hyodyllinen-ihan-kaikille>

UKKO.fi. (n.d.). UKKO.fi. Noudettu 23. 4. 2025 osoitteesta <https://tuki.ukko.fi/hc/fi/articles/4415497422737-Milloin-tarvitsen-YEL-vakuutuksen-ja-miten-voin-ottaa-sen#:~:text=Olet%20velvollinen%20ottaamaan%20YEL-vakuutuksen%20mik%C3%A4li%3A%20YEL-ty%C3%B6tu-losi%20eli%20ty%C3%B6panoksesi,ole%20YEL-vakuutusta%2C%20v>

Valoosa. (23. 4 2025). (T. Ylikojola, Haastattelija)

Valtioneuvosto. (30. 11 2023). Valtioneuvosto. (sosiaali- ja terveysministeriö) Noudettu 29. 10. 2024 osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/ohje-sosiaali-ja-terveydenhuollon-valvontalain-soveltamisesta-julkaistu>

Valvira. (n.d.). Sosiaali- ja terveysalan lupavirasto. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/omavalvontasuunnitelma>

Valvira. (n.d.). Valvira. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/rekisteroinnin-maksut>

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Wright, J. H. (2006). *Learning cognitive-behavior therapy: An illustrated guide*. American Psychiatric Publishing.

Yrittajat. (n.d.). Yrittajat. Noudettu 22. 4. 2025 osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrittajaksi-ryhtyminen/liiketoimintasuunnitelma/>

Yrittäjät. (n.d.). Yrittäjät. Noudettu 23. 4. 2025 osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/verot-ja-talous/laskutus/>